

EAL TEATAJA 2/2007

EESTI ARHITEKTIDE LIIDU TEABELEHT

EESTI ARHITEKTIDE LIIT

ADDRESS: Lai tn. 31, Tallinn 10133

Üldfaks: 611 7431

E-mail: info@arhliit.ee

Tegevdirektor Ingrid Mald-Villard: 611 7435

E-mail: ingrid@arhliit.ee

Sekretär Signe Liivaleht: 611 7430

E-mail: signe@arhliit.ee

Projektijuhid:

Kaire Pämpuu: 611 7432

E-mail: kaire@arhliit.ee

Liivi Haamer: 611 7433

E-mail: liivi@arhliit.ee

Raamatupidaja Anne Kerge: 611 7434

Raamatupidaja faks: 611 7434

E-mail: anne@arhliit.ee

Pangarekvisiidid:

Eesti Ühispank, kood 401, a/a 100 220 117 20004

Kontor (Lai tn. 31) on avatud E-R kell 10-17

EALi eestseisuse koosolekud toimuvad nelja-päeviti üle nädala algusega kell 16.30.

EALi esimees: Ülar Mark

EALi aseesimehed:

Margit Mutso, Indrek Allmann

Arhitektuurikonkursside töögrupp:

Illimar Truverk, Ingrid Mald-Villard

European: Laila Põdra

<http://www.arhliit.ee>

EAL-i kontoris on võimalik tutvuda mitmete perioodiliste arhitektuuriväljaannetega (El Croquis, db, Arkitektur, Architectural Review, ark jne), samuti saab informatsiooni toimuvatest arhitektuurivõistlustest, konverentsidest, seminaridest, näitustest.

Soodsalt on võimalik osta arhitektuurialast kirjandust ning uuemaid ajakirja **MAJA, ERA-MU** ja **EHITUSKUNST** numbreid.

Müügil on ka EALi aastanäituse „Eramu 2002-2006“ näituse kataloog hinnaga 150.-kr.

EAL EESTSEISUSES

22. märts 2007

■ Eestseisus kiidab heaks Vabadussõja võidusamba ideekonkursi PKD-is äratoodud hinnaettepaneku ja annab tingimustele omapoolse kooskõlastuse.

■ Eestseisus kooskõlastab Ringhäälingumaja arhitektuurse ideekonkursi tingimused.

Endiselt tekitab eestseisuse liikmete seas küsitavusi kavandatava Ringhäälingumaja asukoht (Rahumäe, Tuisu 21), milles eestseisus ei saavuta konsensust, ning erimeelsused asukoha suhtes jäävad püsima.

■ I. Mald-Villard tutvustab EALi loovisikute stipendiumide ja muude hüvitiste taotlemise ja maksmise korda. Kõnesolev kord on kehtestatud vastavalt Loovisikute ja Loomeliitude seaduse §-le 6 lg 2. Vastavalt korrale on EALi liikmetel, kes on oma loometegevuse registreerinud EALi kodulehel asuvas liikmete registris, õigus taotleda loovisiku loometegevuseks ning sellega seotud täiendusõppeks stipendiumi ning stipendiumiga seotud lähetuse sõidu- ja majutuskulude hüviti- si ning päevarahasid.

Esimene taotluste esitamise aeg on 1. juuni 2007, järgmine 1. oktoober 2007. Eraldatavate stipendiumide ja muude hüvitiste suurus ühe EALi liikme kohta on orienteeruvalt 50 000.- krooni.

■ Toivo Tammik saatis eestseisusele pöördumiskirja seoses autoriõiguste rik- kumisega Lohusalu koolimaja projektee- rimisel. Nimelt kasutas projekteerimis-

firma *Sirkel & Mall* firma kodulehel **oma parimate tööde** reklaamimise eesmärgil T. Tammiku ja T. Reinu projekti vaateid, viitamata seejuures objekti õigetele ja tegelikele autoritele.

Eestseisus suunas kõnealuse probleemi lahendamiseks EALi autoriõiguste töögruppidele.

Alljärgnevalt on ära toodud vastuskiri T. Tammikule, mille on koostanud EALi autoriõiguste töögrupp:

EALi autoriõiguste töögrupp, tutvunud probleemiga, võttis ühendust järgmiste isikutega:

1. IGOR GERASSENKOF – RIIGI KINNISVARA AS ehitusosakonna juhataja Kahjuks oli projektijuht Tarmo Tallermaa, kes varem antud objektiga tegeles, firmast lahkunud. Mistõttu andis vastuseid ehitusosakonna juhataja, projektide juhtimise pealik Igor Gerassenkof.

Igor Gerassenkof:

Kolmelt arhitektuuribüroolt telliti visualiseering arhitektuurse ideega (a'10 000.-).

Nende põhjal valiti välja arhitekt Toomas Reinu ja Toivo Tammiku poolt tehtud TÖÖ.

Sellele järgnes ESKIISI tellimine vastavalt Riigihangete seaduse §57-le (mis teatavasti ei tohi ületada 300 000.- krooni). Gerassenko sõnul jäi Lepingusse selline punkt, kus arhitekt annab ära oma varalised õigused.

Kuid tema väitel oldi projektiga rahul ja Riigi Kinnisvara AS pooldas autoritega edasist koostööd.

• **VEIKO KRAUTMANN – EESTI EHITUS projektijuht**

***Veiko Krautmanni** sõnul pidid nemad tegema nn. Ehitus- ja projekteerimise töövõtu lepingu ning alustasid läbirääkimisi töö autoritega.*

Väidetavalt ei suudetud jõuda kokkuleppele ei tähtaegades ega hinnas.

• projektijuht **PAAVO PÄRN**; arhitekt **URMAS LUURE – SIRKEL & MALL OÜ**

SIRKEL & MALL OÜ

aadress:

Kadaka tee 1 10621 Tallinn, Estonia

Telefon/Faks: (+372) 6 555 480

E-mail: info@sma.ee;

Koduleht: www.sma.ee

Äriregistri number: 11124774 ;

KMK: EE101019359

REKLAAM KODULEHEL:

Sirkel & Mall OÜ on Eesti kõige kiiremini arenev arhitektuuri- ja inseneribüroo. Täna koosneb meie meeskond 23-st eriala spetsialistist.

Pakutavad teenused on järgmised:

- Arhitektuurne projekteerimine,
- Konstruktsioonide projekteerimine,
- Eriosade projekteerimine,
- Detailplaneeringute koostamine,
- Sisekujundus,
- Visualiseerimine (3D pildid),
- Projekteerimise peatöövõtt.

*Kõnesolev töö oli sellele firmale **esimeseks turule tuleku tööks**. Edasine projekteerimine valmis Eesti Ehitus AS tellimisel Sirkel & Mall firmas.*

Paavo Pärn ei ole teadlik ei autoriõigus-

test ega eetikareeglitest. Ta ei saanud üldse aru, milles on probleem.

*Arhitekt **Urmas Luure** on selles firmas ainult 2 kuud töötanud ega olnud asjaga kursis.*

Tema väljendas juhtumi kohta sügavat pettumust. Täna paks päevaks on Sirkel & Mall kodulehelt kadunud ka Lohusalulasteaed-kool visualiseeringud kui nende firma toodang.

JÄRELDUS:

Edaspidi analoogsete olukordade vältimiseks on vaja jälgida:

1. Kas riigihankekorras eskiisprojekti tegemisel on Lepingus fikseeritud autori varaliste õiguste üleminek Tellijale? Tegemist on Eestis praegu suhteliselt laialt levinud olukorraga, mida kahjuks soosib riigihangete seadus, mille alusel korraldatakse nn. ODAVAIM pakkumine edasise töö koostamiseks. Sellega kaob autoril õigus töö lõpuleviimiseks.

Madalaima hinnapakumise teinud büroolt ei nõuta hetkel Eestis isegi arhitektuurse projekteerimise litsentsi olemasolu.

Lohusalulasteaed-kool ehitusprojekti koostas vastrajatud Arhitektuuribüroo SIRKEL & MALL OÜ eskiisstaadiumi teinud arhitektibüroo AD ANSAMBEL OÜ projekti alusel.

Järgmisi staadiume neilt ei tellitud. Tellijaks sellele tööle oli EESTI EHITUS AS. Tulemusena saadi selline TÖÖ, mille kohta koostatud ekspertiis sisaldas projekti

puuduste kohta 87 märkust.

Nimetatud töö oli värsketele firmale esimene ja sel ajal puudus firmas litsentsi omav arhitekt.

Tekib küsimus, kuidas on võimalik, et tänases Eestis saab juhtuda lugu, kus vastutusrikast tööd teeb professionaalselt kirjaoskamatu ja kogemusi mitteomav firma.

Meil kehtivad euronõuded ning antakse välja volitatud arhitekt V kutsestandardit.

Ehitus on üks kallimaid kunsti vorme. Ruutmeetri maksumuseks on hetkel arvestuslikult

15000 kuni 20000 krooni. Võttes projekteerimise protsendiks 7 kuni 10, mille sees on kogu projekteerimise mahtu sisaldav koosseis, siis on projekteerimise hind suhteliselt väike. Ja ometi arvatakse, et just projekt on see, kus on vaja kokku hoida.

Rääkides kõikide osapooltega – tellija-ehitaja - projekteerija (RIIGI KINNISVARA AS, EESTI EHITUS AS, AD Ansambel OÜ), selgus üksmeelne seisukoht, et hea projekt on kiiresti sujuva TÖÖ alus. Ja kõik kolm osapoolt on sellest huvitatud.

VASTAVALT AUTORIOIGUSTE SEADUSELE JA EESTI ARHITEKTIDE LIIDU EETIKANORMIDELE ei tohi teine arhitekt teisele autorile kuuluvat eskiisi edasi teha ilma autori nõusolekuta. Ainult vastastikusel kokkuleppel ja alltöövõtu korras on võimalik sellist olukorda lahendada.

Näiteks Sirkel & Mall OÜ oleks sama tööd saanud teha AD Ansambel OÜ alltöövõtjana. Ja kui see ei oleks olnud vastuvõetav, oleks pidanud kogu protsessi algusest (ESKIISIST) peale alustama.

19. aprill 2007

■ E. Hirvesoo sõnul rikub ajakirjandus jätkuvalt vaatamata EALi poolt tehtud märkustele arhitektide autoriõigusi. Pidevalt avaldatakse ajakirjanduses pilte objektidest, millede juurde ei märgita autori nime.

I. Mald-Villandi sõnul on advokaat Anto Variku, kellega EALi esindajad hiljuti kohtusid, nõus pidama arhitektidele autoriõiguste teemalise loengu või juhtima vastavateemalise *workshop*'i läbiviimist.

■ 2. mail 2007 toimub Rotermanni Soolalaos arhitektuursete väikevormide näituse „Väike“ avamine koos väikepreemiade üleandmisega.

Kellele EALi esitatud kandidaatide seast anda üle *Parima tellija*, *Parima ehitaja* ja *Parima kriitiku* tiitel koos vastava teenemedaliga?

Otsustatakse:

Parim tellija – **Viimsi vald** lastele suunatud kvaliteetse arhitektuuri edendamise eest. (Arhitektuurivõistluse tulemusel valmis Viimsis Randvere kool ja Viimsi kool; rajati Pargi lasteaed.)

Parim ehitaja – **AS Linnaehitus** kõrgekvaliteetse ehitus- ja arendustegevuse eest.

Parim kriitik – **Karin Paulus** aktiivse ja objektiivse arhitektuuri kajastamise eest meedias. (Kahni päevade, Hollandi riigi-

arhitekti visiidi jm kajastamine.)

Žürii otsustas väikepreemiad, millede saajad avalikustatakse näituse avamisel, välja anda järgmiselt:

I-II koht lähevad jagamisele (2 x 20 000.- kr);

III koht (10 000.- kr);

3 äramärgitud tööd (rahata).

■ Seoses H. Oruvee surmaga tuleks määrata tema asemele uus elutöö toetuse saaja. Kultuurkapitali poolt eraldatava elutöö toetuse suuruseks on 2500.- kr kuus. Seenioride seksioon tegi ettepaneku määrata toetus maastikuarhitekt Vaike Parkerile. Eestseisus kiidab V. Parkeri kandidatuuri heaks.

■ Ehitusseaduse muutmise töögruppi määratakse EALi poolt uus esindaja, kellega saab T. Paaver.

■ Teatavasti oli avalikul väljapanekul Maakri 19/21 detailplaneering. Seoses kavandamisega oleva Maakri arhitektuurivõistluse II etapiga peab T. Paaver vajalikuks kaaluda Maakri tänava jalakäijate tänavaks muutmist. Selline soovituslik ettepanek kirjutatakse sisse ka Maakri kvartali II etapi arhitektuurivõistluse tingimustesse.

Eestseisus kiidab T. Paaveri ettepaneku heaks. Leitakse, et Maakri kvartal ei peaks linnaliiklusele avatud olema.

Tallinna Linnaplaneerimise Ametile otsustatakse saata kiri, mis sisaldab ettepanekuid Maakri 19/21 detailplaneeringu kohta.

■ Eestseisus peab vajalikuks koostada kultuuriministrile saatmiseks kiri, milles teha kultuuriministrile ettepanek seada

AS-le Sakala Keskus enne järgnevate Sakala keskust puudutavate otsuste vastuvõtmist ülesandeks sõlmitud hoone- ja arendustegevuse lepingust kinni pidamist, sh:

- 1) nõuda hoonestajalt kõigile headele tavadele vastava arhitektuurivõistluse korraldamist vastastikusel koostööl;
- 2) nõuda hoonestajalt hiljem selle tulemusest kinnipidamist;
- 3) enne võistluse toimumist mitte nõuda hoonestaja poolt pakutavate muude arhitektuursete lahendustega.

Kirjas peaks sisalduma ka EALi-poolne nõusolek aidata omalt poolt kaasa võistluse tingimuste ja ruumiprogrammi koostamisele ja võistluse kvaliteetsele korraldamisele.

■ I. Mald-Villand tunneb muret selle üle, millist funktsiooni hakkaks etendama Arhitektide Liit, kui koos Sisearhitektide Liidu ja Disainerite Liiduga otsustatakse luua Arhitektuurikeskus. I. Allmann on seisukohal, et EAL peaks hakkama pöörama senisest rohkem tähelepanu oma liikmetele. Korraldada võiks professionaalseid täienduskoolitusi liidu liikmetele (sh seadusandluse, vastutuskindlustusega seonduvaid). Leitakse, et avalikusele suunatud üritusi võiks korraldada läbi Arhitektuurikeskuse, liidu liikmetele suunatud üritusi aga läbi EALi. EALi tegevusvaldkondade alla peaks kindlasti jääma arhitektidele kutse omistamine, arhitektuurse projekteerimise hinnapoliitika.

■ M. Mutso, kes osales EALi esindajana konkursi *Läti parim arhitektuur 2006* žürii töös, annab konkursile esitatud ob-

jektidest ja žürii otsustest lühiülevaate. Konkursis hõlmab järgmisi objekte ja valdkondi: uusehitised, maastikud, aiad, üldplaneeringud, projektid, võistlustööd, rekonstrueerimine, restaureerimine, haljastamine, keskkonnakujundus, linnaplaneerimine, sisekujundus.

(Täpsem kõnesolevat konkursi käsitlev ülevaade ilmus M. Mutsolt 10.05.07 Eesti Ekspressis.)

03. mai 2007

■ Seoses A. Eigi palvega taandada enast EALi kutsekomisjoni tööst, tuleb leida tema asemele uus liige. Eestseisus teeb sellekohase ettepaneku T. Laigule, kes, kes selleks ka nõusoleku annab.

■ Hermes Projektijuhtimise *managing director* Kaido Kotkas, kelle õlul on loomeliitude pansionaadi-projekti käivitamine, annab eestseisusele ülevaate kavandatava pansionaadi hetkeseisust. Loomeliitude pansionaadiks kavandatav hoone asub Hiul (Sanatooriumi 2a/Põllu 63) ning on projekteeritud E. Rajasaare poolt. K. Kotkase sõnul on tegemist eakatele inimestele mõeldud ilusa ja soojailmelise majaga. Väljast on hoone valmis, sisetööd tuleb veel lõpuni viia. Hetkel oodatakse sisetööde lõpuni viimiseks luba linnavalitsuselt. Ehitajatega on eelpepingud juba sõlmitud. Pärast ehitusloa saamist peaks hoone 3 kuu jooksul valmis saama. Pansionaadihoonesse on projekteeritud söögisaalid, sotsiaaltoad. Enamik üksusi on 1-4 toalised. Kõikidesse tubadesse peaks pääsema ratastooliga. (Märkuseks: kõnesolevat hoonet pro-

jekteeriti pansionaadi nime all korterelamuks, kohalike elanike vastuolust tingituna jäi projekt aga seisma.) Ka E. Rajasaar on siseplaneeringu muutmiseks loa andnud. Pansionaat peaks tagama seal alavatele inimestele eluaseme, toitolustamise, õevalve, hoolduse. Hermes Projektijuhtimine soovib ära osta ka pansionaadi vastas asuva Kivimäe haigla, siduda selle pargiga ning rajada sinna meditsiinikompleksi. Pansionaadis elamine maksab inimese kohta 14,5 tuhat krooni kuus. Selle summa sees on ka elamine, toitolustamine, koristamine, juuksur.

K. Kotkase sõnul ei ole hoone otseselt suunatud loomeliitude liikmeile, selle näol on tegemist üldtüüpi pansionaadiga. Pansionaadi vastas asuvasse majja plaanitakse ateljeed sisse seada.

H. Volberg-Raigi sõnul tuli algatuside loomeliitude pansionaadi rajamiseks Kunstnike Liidult. Sobiva hoone selleks leidsid aga EALi seeniorid. Loomeliitude liikmete seas läbiviidud küsitluse põhjal peaks pansionaati elama asuda soovivate reaalne arv olema 40 ringis. H. Volberg-Raigi arvates on tubade plaan väga hästi läbitöötatud. Nõrgaks kohaks on ühis-(sotsiaal)ruumide puudumine. Pansionaadis võiksid paikneda stuudiod, raamatukogu; samuti tuleks mõelda taastusravi võimaluste loomise peale. Kuna pansionaadis elamine on väga kalline, tuleks uurida selleks erinevaid rahastamisvõimalusi (omaosalus, linnapoolne toetus jm).

Lähiajal plaanib Piret Lindpere Kultuuri-

ministeeriumist kokku kutsuda loomeliitude esindajad ning rahastamisküsimused selgeks rääkida. Seejärel tuleks loomeliitude liikmete seas teha uus küsitlus, saamaks teada, kui paljud praeguse hinna juures on huvitatud pansionaati elama asumisest ja millise osana nad on iseenesest nõus maksma.

■ L. Põdra annab ülevaate Hamburgis toimunud arhitektuuripoliitika foorumil räägitust.

Olulisim: Saksa transpordiminister tõstis esile BAU-kultuuri (ehituskultuuri) tähtsust ning rääkis keskkonnavaliteediga seonduvatest küsimustest.

Foorumil räägitust jäi kõlama tõdemus, et kõikides Euroopa riikides on sarnased arhitektuurialased probleemid. Tuntumuret selle üle, et avalikku ruumi jääb järjest vähemaks. Aktuaalne oli küsimus – kas me tõesti peame rahulduma keskpärase arhitektuuriga?

Saksamaa Euroopa Liidu eesistuja riigina on võtnud initsiatiivi tegeleda ehitatud keskkonnaga. Lähiajal peaks valmima linnaehituse küsimustega tegelev dokument *Sustainable city*, milles on juttu jätkusuutlikust linnade arendamisest. Mai lõpus peaks toimuma kohtumine, kus nimetatud dokument loodetavasti heaks kiidetakse ning see siis tõlgituna laiali saadetakse. J. Lass Siseministeeriumist on olnud dokumendi koostamisega kursis. L. Põdra sõnul on Eesti Vabariik nüüdsest ametlikult läbi Kultuuriministeeriumi Euroopa arhitektuuripoliitika foorumi liige.

■ U. Eslas ajalehest *Postimees* soovib

EALilt mõtteid, viiteid, soovitusi, kellele tellida artikleid lehe kultuurilisas AK avaldamiseks.

Otsustatakse, et kajastamist leidvad teemad valib välja eestseisus oma korralistel koosolekutel. Artiklite võimalike teemasid palutakse saata EALi meiliaadressile.

■ A. Levald on seisukohal, et ACE liikmena on EALi vähim kohustus suhelda vähemalt sekretariaatide tasandil. Kuna ACE saadab regulaarselt meilitsi infot EALile, peab A. Levald vajalikuks, et meilide sisu esitletakse regulaarselt eestseisusele EALi sekretariaadi poolt, misjärel eestseisus võtab vastu otsuse edasise tegevuse suhtes ning vajadusel suunab teema ettevalmistamiseks vastasse töörühma.

Kuna ACE kirjad on suhteliselt spetsiifilised, võiks I. Mald-Villandi arvates nende läbivaatamisega tegeleda keegi eestseisusest. Seda on valmis tegema L. Põdra.

■ Peetakse vajalikuks korraldada ümarlaud loomeliitude esindajale, et arutada endise Pronkssõduri väljaku kujundamise küsimust ning kujundada ühine seisukoht sinna kavandatava suhtes. I. Mald-Villandi ülesandeks jääb organiseerida kõnesolev ümarlaud.

■ Pärnu LV planeerimisosakonna juhataja K. Koppel saatis EALile kirja, milles annab teada Pärnu LV planeerimisosakonna soovist leida kavandatavale multifunktsionaalsele spordihallile arhitektuurikonkursi tingimuste koostaja ning pöördub selleks sobiva kandidaadi leidmiseks palvega EALi poole. Kõnes-

oleva spordihalli kavandatud asukoht on Riia mnt 129. Alal kehtib Riia mnt, A. H. Tammsaare pst ja Mai tn vahelise maaala detailplaneering, mis näeb ette suurema ühiskondliku funktsiooniga hoonet. Antud küsimusega tegelemine suunatakse edasi I. Truverkile.

17. mai 2007

■ Tartu Ülikooli planeerimistalituse taotlusprojektide peaspetsialst I. Lepner saatis EALile kirja, milles teavitab EALi, et kavandamisel on Maarjamõisa teadus- ja tehnoloogialinnaku planeeringu workshop. WS'i mõte on leida parim võimalik lahendus Maarjamõisa välja 20-hektarilisele ala planeeringule. WS'ist osa võtma kutsutud 9 arhitekti töö tasustamiseks soovib Tartu Ülikool KULKAle toetust, ja palub EALil kaaluda võimalust toetada ülikooli ettevõtmist KULKALE vastava toetuskirja saatmisega.

Eestseisus toetab kõnesoleva WSi sisulist külge – ajakava ning programm, samuti osalema kutsutud spetsialistide nimemeri on koostatud põhjalikult ja läbitöötatult. Samas tekitab see rahataotluspälv küsimuse, kas selle WS'i läbiviimist ei võiks rahastada Tartu linn, ka Tartu Tehnoloogiapargi käsutuses olevate ressursside (eurorahad) toel peaks olema võimalik WS'i läbiviimist toetada. Eestseisus leiab, et olenemata rahastusallikatest võib hästi ja läbimõeldult korraldatud WS anda efektiivse tulemuse ning kõnesoleva *workshop*'i läbi võiks Tartu Maarjamõisa välja 20-hektarilise

ala planeering saada parima võimaliku lahenduse. KULKAle otsustatakse saata kiri, milles toetatakse Tartu Maarjamõisa välja planeeringu *workshop*'i läbiviimise mõtet ja soovatakse arhitektuuri sihtkapitalil eraldada rahalisi vahendeid *workshop*'ist osa võtma palutud arhitektide töö tasustamiseks.

■ Pärnu Uue Kunsti Muuseumi nõukogu liige M. Soosaar pöördus EALi poole palvega toetada muuseumi initsiatiivi moodsa kunsti muuseumi rajamisel Viljandisse. M. Soosaar ootab EALi heakskiitu ja liidupoole esindaja nimetamist Viljandis, aadressil Linnu 4 asuva endise Tütarlaste Gümnaasiumi kunstimuuseumiks ümberkujundamise eskiisvõistluse žüriis. Koos Viljandi LV-ga on 2007. aasta augustikuus kavandamisel töötuba-ajurünnak hoone ümberehitamiseks, seda Viljandi LV, Pärnu Uue Kunsti Muuseumi ning loodetavasti KULKA poolt eraldatavate rahaliste vahendite toel. Ajurünnakul sündinud ideed on kavast vormistada võistlustöödena ning esitada seejärel sihtasutusele Uue Kunsti Muuseum 1. septembriks 2007.

Materjalidest nähtuva põhjal leitakse, et kõnesoleva eskiisvõistluse vorm ja preemiasummad ei vasta EALi poolt korraldatavate ja toetatavate võistluste heale tavale ja antud võistlus on kohane pigem üliõpilastele. M. Soosaarele otsustatakse teha ettepanek pöörduda EKA arhitektuuriosakonna poole, et kaasata ettevõtmisesse arhitektuurieriala üliõpilased.

■ Ü. Mark annab ülevaate Hiinasse ja

Riiga kavandatavate Eesti saatkonna- hoonetega seonduvast asjakäigust. 2006. aastal käisid EALi esindajad välisminister U. Paeti juures arutamas mainitud saatkonnahoonete projekteerimisega seonduvat. Algselt oli ministri sooviks korraldada hoonetele projektide leidmiseks arhitektuurivõistlused koostöös EALiga. Millegipärast edasist koostööd ei järgnenud; hiljem selgus, et minister on ise hakanud organiseerima võistluste läbiviimist. Mais 2007 kutsus EAL kokku välisministri projekti juhid ja Teolora-E esindaja, kes hetkel võistlustingimusi välja töötavad, et saada ülevaade projektide hetkeseisust ja ministri ning EALi vahelise koostöö võimalikkusest. Kohtumise tulemusena soovis välisminister jätkata EALiga soiku jäänud koostööd antud võistluste läbiviimisel, ja nimelt: paluda EALilt hinnangut võistlustingimustele, paluda soovitud mõningate tingimuste punktidele ning määrata liidupoole esindajad žüriisse (2 Hiina, 3 Riiga).

Välisminister lubas saata lähiajal EALile pöördumiskirja, millest peaks täpselt selguma, milliseid koostöövorme EALilt mainitud võistluste läbiviimisel soovitakse. Pärast pöördumiskirja saamist otsustatakse võtta vastu otsused edasise suhtes.

■ A. Väärtnõu Riigi Kinnisvarast tutvustab eestseisusele parandatud ja täiendatud Lennusadama arhitektuurivõistlustingimusi. I. Truverk toonitab vajadust arhitektuurivõistluste tingimused erilise põhjalikkusega läbi töötada, et

vältida mitmetimõistmist tingimustes. Antud konkreetse võistluse puhul tunnistatakse head koostööd ja leitakse, et K. Komissarovi poolt koostatud Lennusadama võistlustingimused võib edaspidiselt nõ näidisevõistlustingimusteks võtta.

■ Advokaadibüroo *Tehver & Partnerid* edastas EALile taotluse ekspertiisi määramiseks Tartu Ülikooli Narva Kolledži uue õppehoone projekteerimisega seonduvas haldusasjas. Nimelt on haldusasjas tõusetunud küsimus, kas Tartu Ülikooli tellimisel valminud uue õppehoone projekt järgib kohaliku omavalitsuse poolt antud projekteerimistingimusi osas, mis nägid ette hoonele kaldkatuse. Tartu Ülikool on seisukohal, et õppehoonele on projekteeritud kaldkatuse ning seda ka EPN 11.2 "Katused" tähenduses. Narva Linnavalitsus on aga vastupidisel arvamusel.

Kõnesolevas taotluses tehakse ekspertiisi tegemine ülesandeks nii Tallinna Tehnikaülikooli Ehitiste Projekteerimise Instituudile kui ka EALile, kohustades, et mõlemad määravad 2 konkreetset eksperti, kes annavad ekspertarvamuse. EALi-poolseteks ekspertiisi läbiviijateks määratakse EALi ekspertiisigrupi liikmed K. Vellevoog ja T. Trummal.

31. mai 2007

■ Kandidaat-liikmeteks EKA uuele hoonetele projekti saamiseks korraldatava arhitektuurivõistluse žüriisse pakutakse järgmisi arhekte: Ülar Mark, Indrek Allmann, Peep Jänes (või Toomas Rein

või Raine Karp); välisarhitektidest Peter Zumthor, Nathalie de Vries, Chris Möller, Rodger Reeve.

■ Eestseisus, vaadanud läbi Välisministri poolt EALile esitatud EV Pekinigi ja Riia suursaatkondade arhitektuursete ideevõistluste üldtingimused ja kvalifikatsiooninõuded, peab vajalikuks teha välisministri korraldamisega seonduvad järgmised ettepanekud:

- Kuna tegemist on Eesti riigi esindushoonetega välisriikides, leiab EAL eestseisus, et see asjaolu annab riigile suurepärase võimaluse ennast reklaamida Eesti oma arhitektuuri kaudu. Näiteks on välisriikide saatkonnahooned Eestis projekteerinud vastavate riikide arhitektid, mis on ka hea tava. Seetõttu peaksid kvalifitseerimistingimustes olema piisavad tingimused, mis võimaldaksid saatkonnahoonete ideevõistlustel osaleda eelkõige eesti arhitektidel.
- Üldtingimustest ei selgunud, kuidas on korraldatud võistlusele järgnev tegevus võistlustööde hilisema avalikustamise osas – näitused nii Eestis kui vastavas välisriigis. Kuna tegemist on väga oluliste hoonetega, leiab EAL eestseisus, et võistlust tutvustav tegevus tuleks kindlasti ette planeerida.
- Pakkuda võistluste žüriis osalemise võimalust järgmistele EAL liikmetest arhitektidele:

Andres Alver, Hanno Grossschmidt, Tõnu Laigu, Marika Lööke, Andres Ojari, Ain Padrik, Villem Tomiste, Mihkel Tüür või Kalle Vellevoog.

- Võimaluse korral teeb EAL eestseisus ettepaneku Läti arhitektidest kaasata Riia saatkonna hoone žüriisse Andis Silis (Riia uue kontserdimaja projekti autor).
- Punktis 4.5.4 nimetatud litsentsi täpset tähendust ja olemust tuleks juristidega täpsustada.

EAL eestseisus oli muus osas võistluste üldtingimuste ja kvalifitseerimisõuetega nõus.

■ H. Kesleri sõnul toimub 29.06.08-3.07.08 UIA Torino kongress. Kongressi teema ei ole veel täpsustunud, kuid teema selgumisel tuleks mõelda selle peale, mis kujul, mis vormis EAL kongressil osaleb (näitus, ühisnäitus lätlaste ja leedukatega, ettekanne vm).

M. Mutso arvates võiks esineda nt slaidi-showga või lõigata MAJA filmidest kokku 10-15 objekti, mida filmina eksponeerida; variandina võiks kaaluda ka arhitektuuriteemalist ettekannet nt Andres Kurelt.

H. Kesleri ülesandeks jääb täpsustada näituse teema, ekspositsiooni esitamise tähtaeg, lätlaste-leedukate seisukoht võimaliku ühisnäituse korraldamiseks.

UIA Torino näitusega seoses tõstatub küsimus, millise intervalliga EAL üldse peaks uusi näitusi korraldama. Leitakse, et kord aastas oleks optimaalne; perspektiivselt võiks korraldada Eesti (kaasaegset) arhitektuuri tutvustava ülevaatenäituse. Koostöös välisministeeriumiga võiks Eesti saatkondade vahendusel näitust eri maades eksponeerida. Esmalt tuleks kokku kirjutada näituse projekt.

■ Erik Konze initsiatiivil Eesti Metsatöötuse Liiduga koostöös korraldatava puitarhitektuuri konkursi *Eesti Parim Puitehitis 2007* žüriisse määratakse Toomas Tammis.

■ Kultuuriministeeriumist tuli EALile loomemajanduse arendamise teemaline kiri. Nimelt on Euroopa Liidu struktuuri vahenditesse 2007-2013 sisse kirjutatud koos riigipoolse finantseerimisega 117 miljonit krooni loomemajanduse arendamiseks. Neid vahendeid hakkab administrerima Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Kultuuriministeerium palub ka EALil täpsustada, millised on tegevused, mida arhitektuuri valdkonnas oleks vaja loomemajanduse arendamise eesmärgil teha.

Eestseisuse arvates võiks üheks loomemajanduse arengusse panustavaks ja toetamist vajavaks ettevõtmiseks olla kaasaegse arhitektuurikeskuse loomine, mille projekti otsustatakse ka 5. juunil Kultuuriministeeriumis toimival seminaril tutvustada. Arhitektuurikeskuse loomise projekti tutvustajaks määratakse J. Soolep, kes on vedanud ka loomemajanduse kaardistamise projekti. Seminarist võtab osa ka V. Valk, kes tutvustab seal Kultuurikatla rajamise projekti.

■ Eestseisus, vaadanud läbi Indrek Suigusaare EALi liikmeks astumise avalduse ja tööde kausta, otsustab üksmeelselt I. Suigusaare liidu liikmeks vastu võtta.

■ Ü. Mark avaldab nõrdimust Eesti Päevalehes (31.05.07) ilmunud Oliver Öun-

maa artikli üle, milles reporter on tema sõnu väänanud, mistõttu probleemi esitus on eksitavaks muutunud. Eestseisus on seisukohal, et Norde Centrumi asukoht võiks olla üks võimalikest uue rae-koja paiknemise asukohtadest. Antud koha sobivuse kindlaks tegemiseks ning konkreetse otsuse vastuvõtmiseks tuleks koostada aga täpne asukoha analüüs. Analüüs peaks selgitama, mida uus linnaehituslik situatsioon kaasa toob. Edasise tegevusena oleks vajalik ka uue sadamaala planeeringu koostamine.

14. juuni 2007

■ Uue arhitektuurivõistluste läbiviimise juhendi koostamine on lõpusirgele jõudnud. Töögrupi liikme T. Paaveri sõnul osutus aasta kestnud juhendi koostamise protsessi puhul kõige keerulisemaks võistluste liikide kaupa struktureerimine.

Eestseisus teeb juhendi teksti kohta märkusi, ettepanekuid. Märkuste, ettepanekute läbitöötamine ning juhendi lõppteksti formuleerimine jääb töögrupi ülesandeks, misjärel peetakse vajalikuks juhend juristile ning seejärel keelekorrektorile ülevaatamiseks saata. Leitakse, et juhendi valmimine on üks konkreetne ja realselt olemasolev tulem arhitektuuripoliitika tegelikul elluviimisel; Kultuuriministeerium võiks arhitektuurivõistluste läbiviimise juhendi publitseerida.

■ EALi loovisiku stipendiumi taotluste esitamise tähtajaks 1. juuniks laekus EALile 1 taotlus. Taotluse esitaja S.

Vallner taotleb stipendiumi summas 6550.- krooni Rotterdami III arhitektuuribiennaalile kui õppereisile sõitmise osaliseks kulude katmiseks. Biennaal toimub pealkirja all POWER – Producing the Contemporary City. Taotleja omafinantseering on 6100.- krooni.

Eestseisus peab taotlust põhjendatuks ning otsustab rahataotluse rahuldada. S. Vallneri puhul on täidetud ka stipendiumi taotlemiseks EALi poolt esitatud nõue avaldada oma arhitektuurne looming EALi kodulehel.

■ Ü. Mark annab volitatud arhitekt V kutsetunnistused üle Toivo Tammikule ja Indrek Tiigile, kellele kutsekomisjon omistas volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsiooni. 25. mail toimunud kutsekomisjoni koosolekul omistati kvalifikatsioon ka Roman Smuškinile, kes aga tänasel kutsetunnistuse üleandmisel ei viibi.

■ Arutluse all on Prantsuse Lütseumi spordihoone võistluse korraldamisega seonduv. I. Mald-Villandi sõnul ei ole EAL otseselt selle võistluse korraldaja. Prantsuse Lütseum pöördus EALi poole palvega esitada omalt poolt võistluse läbiviimise komisjoni konsultant, kelleks määrati T. Sild. Prantsuse Lütseumi poolt kokku pandud võistluse žürii koosseis ei ole EALi põhimõtetega kooskõlas. EALi poolt korraldatavate arhitektuurivõistluste puhul on heaks tavaks, et 50 % žürii koosseisust moodustavad arhitektid, sh mitte ametnik-arhitektid, nagu antud võistluse žürii koosseisus see on. Eestseisus on seisukohal, et žüriis peaksid EALi poolt

soovitatud või volitatud arhitekt V-d moodustama 51 %. Nii et kui LV poolt soovitatud arhitektid on ühtlasi ka volitatud arhitekt V-ndad, pole EALil selles suhtes pretensioone.

Võistluse žüriisse pakutakse järgmisi arhitekte: Ralf Lööke ja Jüri Soolep, varuliikmena Peep Jänes. Ollakse seisukohal, et EALi poolt soovitatud žüriiliikmete töötasu peaks olema võrdne igal konkreetsel võistlusel välja antava ostupremiaga. Antud võistluse puhul peaks EALi poolt soovitatud arhitektide töötasu olema 15000.- kr neto.

Prantsuse Lütseumile otsustatakse saata EALi seisukohti ja ettepanekuid väljendav kiri.

■ Ü. Margi sõnul valitseb juba pikemat aega Eestis linnaarhitektide puudus: linnaarhitekti ametikoht on vakantne Rae vallas, Rakveres, Kuressaares, Nõmmel jne. Ü. Mark on seisukohal, et linnaarhitektide statuut tuleks riigi poolt korradada ning sellist seisukohta väljendata ka hiljutisel regionaalministriga toimunud kohtumisel. Põhjused, miks arhitektid ei taha linnaarhitektina tööle minna, on igati mõistetavad: palk on väike, arhitektuuriga seonduvad küsimused on ülepoliitiseeritud, ametikoht ei võimalda teha sisulist erialast tööd jne. Üheks võimaluseks omavalitsustes on kokku kutsuda nt kord kuus või vastavalt vajadusele koos käiv arhitektuurialal nõuandev komisjon (nagu nt on Narva-Jõesuus). Kahtlemata läheks komisjoni kuuluvate konsultantide/ekspertide tasustamine aga riigile kulukamaks kui linnaar-

hitekti palgal pidamine.

Ü. Margi arvates võiks kohalikes omavalitsustes valitsevate arhitektuurialaste probleemide temaatika (sh linnaarhitekti positsiooniga seonduv arutelu) lülitada sүgisel toimuva suurehitiste seminari päevakavasse.

EALi liikmete seas otsustatakse läbi viia küsitlus saamaks teada, miks tahta/mitte tahta minna linnaarhitektiks.

Millised võiksid olla linnaarhitekti tööülesanded, vastutusmäär? L. Põdra ülesandeks jääb sõnastada teesid, mis esitatakse ministriile koos palvega nimetada riigipoolne suurehitiste seminaril ettekandega esineja. E. Hirvesoo arvates võiks linnaarhitekti ametikohal olla 2 inimest: üks ehitusnõunikuna, teine loominguks eksperdina.

■ ACE hinnatöögrupi (CIS) EALi-poolne esindaja T. Laigu annab ülevaate Madridis toimunud töögrupi koosolekul räägitust. Koosolekul presenteerisid Austria, Soome, Iirimaa, Inglismaa, Šveitsi ja Prantsusmaa esindajad oma riikides kehtivat projekteerimise hinnasüsteemi. Tavaliselt analüüsitakse hulk projekte mitteamitektidest spetsialistide poolt läbi, analüüsi tulemuste põhjal koostatakse graafikud, võetakse arvesse projektide tegemisele läinud ajakulu ning arvestataksegi keskmine projekteerimishind välja. Keskmise projekteerimishinna väljaarvutamise eeltöö võtab palju aega. Austerlased peavad tulemust statistiliselt adekvaatseks, kui läbi on vaadatud vähemalt 3000 objekti projektid.

T. Laigu teeb ettepaneku, et Eestis hakkaks projekteerimise hinnastatistika koostama mõni sõltumatu büroo. Statistika väljatöötamise projekti võiks juhtima ning rahastama hakata Eesti riik (Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium). Tekitada võiks riikliku hinnataseme riigihangete tegemiseks. L. Põdra ülesandeks jääb organiseerida kohtumine kultuuriministri ja arhitektuurikomisjoni vahel, et arutada hinnastatistika väljatöötamise vajadust ja vajalikkust. Kohtumisel tuleks informeerida asjaosalisi EALi valmisolekust anda soovitusi statistika väljatöötamiseks.

EALi poolt volitatud arhitektide büroodele vastamiseks välja saadetud hinnaküsimustiku põhjal esialgse hinnastatistika koostamine otsustatakse samuti lõpuni viia.

Projekteerimise hinnaküsimustega on tegelenud ka EPBL, kelle poolt koostatud hinnakirja EBPLi 2007. aasta brošüürist lugeda võib.

■ Kuidas koordineerida välismaiste büroode koostööd kohalikega, kui on tegemist nt rahvusvahelise võistluse tulemusel saadud projektidega? Küsimus on viimasel ajal väga aktuaalseks muutunud (nt ERMI projekteerijate puhul). Peetakse vajalikuks viia liidu liikmete seas läbi küsitlus, saamaks teada, millised bürood oleksid huvitatud välisarhitektidega koostöö tegemisest. Lisaks otsustatakse välja töötada erijuhised välisarhitektide jaoks, kes on võitnud Eestisse kavandatavale objek-

tile projekti saamiseks korraldatud rahvusvahelise arhitektuurivõistluse. Juhise kokkukirjutamine jääb I. Mald-Villandi ja L. Põdra ülesandeks.

■ Teatavasti käib praegu Planeerimiseaduse muutmise – oluline on seaduse teksti sisse kirjutada, kellel on õigus planeeringuid teha. Eestseisus on seisukohal, et planeerija võiks planeeringu koostamist küll juhtida, kuid arhitektuurse osa eest peaks vastutama siiski arhitekt. Otsustatakse kokku kirjutada EALi-poolsed Planeerimiseaduse muudatusettepanekud, misjärel korraldatakse käesoleva aasta augustis Kultuuriministeeriumis arhitektuurinõuniku L. Põdra juures EALi ja Planeerijate ühingu esindajatega Planeerimiseaduse muutmise teemaline kokusaamine.

■ I. Mald-Villand annab ülevaate toimunud ja lähiajal plaanis olevatest EALi tegevustest.

Kevad-suvi 2007

Vanema põlvkonna arhitektide jäädvustamine on täies hoos – toimunud on järgmised intervjuud: L.Pärtelpoeg, M.Laul, R.Zobel, R.Karp, V.Herkel, P.Jänes, A.Eigi, A.Ringo, E.Väärtnõu, F.Tomps, M.Noor, U.Ivask, juuli alguses toimuvad intervjuud: A.Murdmaa, M.Port, H.Volberg-Raig ja augustis Ü.Eljand, T.Kallas, T.Argus. Kokku intervjuueeritakse 18 seniorarhitekti. 2008.aastal projekt jätkub juba veidi nooremate arhitektidega. Projektijuht on I.M-V.

Juuni 2007

Juuni algus - **Hinnastatistika kogumine** (EAL liikmed volitatud arhitektid + TOP10-s paiknevad suurema käibega bürood). Projektijuht: K.Pärnpuu.

18.-19.juuni I.M-V. ja L.Pödra külastavad **ACE peakontorit Brüsselis**.

Juuni keskel toimub **BAUA töökoosolek Riias** (Torino 2008 teemadel, korraldab H.Kesler).

Juuni lõpus – ilmub **ajakirja "Ehituskunst" Louis Kahni erinumber** (peatoimetaja I.M-V). Kavandatud on ka numברי promokampaania.

Suvi 2007

Väikepreemia näitus liigub marsruudil Pärnu – Haapsalu – Rakvere (Projektijuht K.Pärnpuu).

Rahvusvahelise koostööprojekti **RoofHopCityTop käivitamine**/pinna sondeerimine (projektijuht L.Haamer) Sellega seoses toimuvad **workshopid**: 15.-17.juunil Hamburgis (osalevad T.Paaver, Eve Arpo, L.Torim, K.Luik ja L.Haamer) ja augusti lõpus Groningenis.

16. juuli – **Hämeenlinna elamumessi külastus**. Korraldab EAL senioride sektsioon.

3.-4. august - **EAL ja ESL suvepäevad Viinistis**.

Teema: ökoarhitektuur.

Peaesineja Gert Wingård.

Kaasesinejad: Wonderlandi eestvedajad,

R.Nõlvak, T.Mauring, G.Schilder.

Etendus Eesti Asi.

Projektijuht L.Haamer.

Arhitektuurivõistlused:

Lõppemas on:

18.06 Paide Kutsekeskkool,

02.07 Ringhäälinguhoone ja Vabadus-samba arhitektuurivõistlused.

Aktiivne tegevus arhitektuurivõistluste tingimuste ettevalmistamisel:

Eesti Kunstiakadeemia uue hoone rahvusvaheline võistlus – algus augusti keskel.

Asjaajamine eri tasanditel käib:

Välisministeeriumi saatkonnahoonete, Pärnu Põhja pst 3 korterelamu, Pärnu uue spordihoone ja erinevate valdade keskosadesse planeeritavate projektide arhitektuurivõistluste korraldamisega.

Sügis 2007

Septembri keskel - **EAL maakonnapäev Võru- ja Valgamaal** (korraldab senioride sektsioon ja S.Liivaleht).

1.oktoobriks valmib **kinkepakk MAJA 2002-2005** (komplekt 4st DVDst, projektijuht L.Haamer).

Oktoobris valmib **Metsakalmistu EAL kalmeala ehitusprojekt** (Salto AB).

12.- 24.okt. **EAL õppereis Jaapanisse**. Osaleb 30 EAL arhitekti. Lisareis planeeritud mais, 2008 (Projektijuht K.Pärnpuu).

Algab **Maakri arh.võistluse II etapp**. (T.Paaver, K.Pärnpuu).

13.sept. lõppeb **Lennusadama ala pla-**

neerimise võistlus.

4. oktoober 2007

EAL tähistab maailma arhitektuuri-päeva ja samas ka oma 86.a. sünnipäeva konverentsiga "Riiklikult oluliste ehitiste paiknemine ja planeerimine" või Kus sa oled, Eesti kultuur? Eesti kultuuri hälli otsingutel vms

Idee: Seminari esmane eesmärk on tekitada infovahetus osalejate vahel, millest võiks sündida ka koostöö edasiste tegevuste kavandamisel. Toimuv üritus võiks esmase tõuke anda ka riigi sekkumisele avalike kultuuriobjektide planeerimise ja oma seisukoha kujundamisele.

Koht: **Tallinnas, sadama piirkonnas** (täpsustamisel).

Kell 14.00 – 17.45 seminar u.150 inimesele, võimalik moderaator: Hardo Aasmäe.

Kõnelejad oleksid: Ülar Mark, Siim Sukles, riigi poolsetest arenguvisionidest, Urmas Sõõrumaa ja Indrek Toome, sadamaala kruntide arendamisest, Aivar Mäe, EK arengu visioonidest, Tiit Sild, ERMi kohavalikust, Margus Allikmaa, Ringhäälingumaja krundivalikust ja arendusest, Xavier Costa, Barcelona mereääre arengutest.

Kell 18.00 – 20.00 vastuvõtt u.200 inimesele.

Talv 2007

21. detsember - **EAL jõululõuna** (korraldab S.Liivaleht).

28. detsember – **Loomeliitude aasta-**

vahetusseminar ja pidu Forum Hotel ruumides Viru hotelli vastas. Mängib Ultima Thule.

Projektijuht K.Pärnpuu.

Lisaks:

tegeldatakse **autoriõiguste teemade koondamisega** (EAL autoriõiguste töögrupp, S.Liivaleht),

kutseteemadega (EAL kutsekomisjon),

arhitektuuripoliitikaga (sh ACE)

ehitusseaduse muutmisega (töögrupp T.Paaver).

sadade jooksivate küsimustega jne...

EAL ÜLDKOGU KOOSOLEK 12. aprill 2007

1. PÄEVAKORRA KINNITAMINE (ÜLAR MARK, EALi esimees)

Koosolekule registreerus 110 EALi liiget. EALi esimees tervitab kohalolijaid ning tutvustab neile üldkogu koosoleku päevakorda; üldkogu kiidab päevakorra heaks.

2. QUALITY vs PROCUREMENT AND MARKET (KVALITEET vs HANKED JA TURG) (JOHN WRIGHT, volitatud arhitekt, RIBA)

On suur au ja rõõm pöörduda täna siin oma Eesti kolleegidele poole. Kõigepealt lühidalt endast. Olen paljude aastate jooksul töötanud Ühendkuningriigi valitsuse ehitussektoris ja sellega seonduvate teenuste hankepoliitika valas. Ma suhtun hangetesse väga emotsionaalselt, sest tekkival ja üha vähem reguleeritud *laissez-faire* kreedot järgival vabal Euroopa turul võib see väga raskelt mõjutada arhitektuuri ja ehituse kvaliteeti. Isegi Ühendkuningriigi Konservatiivide valitsuse allakäiguastatel saadi aru, et ainult madalaimast hinnast lähtuvad hanked toovad kaasa allahindluse müügi ning sellest tulenevad pankrotid. Vilets arhitektuur, ebakvaliteetne keskkond ja nõrk ehituskvaliteet, mille tulemuseks on omakorda kõrged hoolduskulud ja järjest sagedasemad kohtuprotsessid

ning viimastega on seotud suured kulutused. Ühendkuningriigi valitsus tunnistab, et selline olukord, kus paljud inimesed ei saa hüvitise puudumise tõttu kohustkäimist endale lubada, ei ole tarbija huvides.

Seevastu nüüd ähvardab selline mõtteviis meid Euroopa Liidu avalike hangete direktiivi kaudu.

Euroopa Liidu liikmesriikide majandus- või juriidilise valdkonna ametnikud tõlgendavad kahetsusväärset avalike hangete direktiivis kasutatavat väljendit "majanduslikult kõige soodsam" tähenduses "madalaim hind", tehes seda kas meelega, laiskusest või siis heas usus. Võiks öelda, et direktiivi ebaselge keelekasutus oli Euroopa institutsioonide poolt kavatsatud kooskõlas nende tekkiva evangeelse fundamentalistliku usuga uusliberaalsesse Euroopa vabasse turgu. Seda vastavalt hiljuti meie hulgast lahkunud Milton Friedmani ja Chicago majandusliku ratsionalismi koolkonna majandusteooriatele.

Alates Ühendkuningriigi Leiboristide valitsuse võimuletulekust 1997. aastal ja nende ehituse tööühma raporti "Ehituse ümbermõtlemine" ilmumisest 1998. aastal, hakkas olukord seoses ehitushangetega Ühendkuningriigis paranema. Valitsus rõhutas pidevalt, et nad järgivad tegelikku "kvaliteedi eesmärki" ja et integreeritud projektimenetluse tulemuseks, kus kogu tarneahel valitakse kvaliteedi võrdluse alusel, peab olema "parim väärtus". Nad andsid ka selgelt mõista, et valik madalaima hinna alusel

ei tule kõne alla ja ainus hind, mida arvesse võtta, on hoone kogu elutsükli kulu ning tulemusi tuleb hinnata võtmetähtsusega funktsionaalsete indikaatorite (*key performance indicators, KPI*), sh projekti kvaliteedi indikaatorite (*Design Quality Indicators, DQI*) alusel ning tuleks kasutada võtteid, nagu väärtuse juhtimine, väärtuse planeerimine, riski juhtimine ning "avatud raamatuga" läbi paistev lähenemine. Ma usun, et see kogemus on kasulik kõigile ELi liikmesriikidele.

Esialgu oli valitsuse väljakutsele vastamisel Ühendkuningriigis otsustav roll ehitussektori kõiki kutseorganisatsioone esindaval Ehitustööstuse nõukogul, mis avaldas juhiseid projektimeeskonna partnerluse (meeskonnatöö integreeritud tarneahelas), meeskonna valiku (kvaliteedipõhine valik) ja partnerluse töötubade kohta ning toetas Arhitektide Liidu, Ehitustööstuse nõukogu asutajaliikme poolt avaldatud esimese mitme poolse partnerluslepingu PPC2000 väljatöötamist.

See protsess on leidnud tugevat toetust Ühendkuningriigi arhitektide, inseneride ja ehitajate poolt. Tulemuseks on olnud kvaliteetsed tärned, mis mahuvad ennetähtaegselt eelarve piiridesse ja on tunduvalt väiksema arvu defektidega. Jaapani, Saksamaa, Belgia ja hiljuti ühinenud Lõuna-Aafrika Vabariigi valitsused on hakanud sellest lähenemisest huvituma, sest nad näevad selle tegeliku kasu.

Siiski pole Ühendkuningriigi valitsus sel-

les suunas läbimõeldud samma astunud, kui kõne all on hanked erasektori rahastamise algatuse (*Private Finance Initiative PFI*) või niiöelda PPP [*public procurement procedure*?] kaudu. Siin kõlbab kõik. Selle tulemuseks on olnud tihti halvad projektid, halb ehituskvaliteet ja madal väärtus. Selliseid tulemusi on sageli karmilt kritiseerinud arhitektuuri ja ehituskeskkonna komisjon, mis on Ühendkuningriigi kultuuriministeeriumi allasutus. Eesti peaks seda arvesse võtma ja ise paremini tegema. PPP hangete projekteerimise osas tuleks rahastajate käest ära võtta ja valida kas arhitektuurikonkursside kaudu või kvaliteedipõhise valiku alusel. Projekteerija peaks seejärel tellijaga koostööd jätkama. Nii annaksime võimaluse kvaliteetsele arhitektuurile.

Amanda Baillieu, *RIBA Journali* endine toimetaja, on kirjutanud, "... Väga harva on PFI tulemuseks hea arhitektuur. Kuninglik Briti Arhitektide Instituut (*Royal Institute of British Architects RIBA*) alustas 2005. aastat ühe kahetsusväärse juhtumi, Londoni kesklinnas asuva *University College Hospitali* vaatlusest. See on hoone, mille puudub sotsiaalne või avalik tähendus ja mis on ausalt öeldes jõe.."

PPP levib praegu Euroopas nagu vähk kehas, eriti endise "Idabloki" riikides, ilma et seejuures mõeldaks kõrgele hinnale ja hankeprotsessi ajakulule, kaasnevale bürokraatiale ning muudatustele mittereageerimisele, mis nende 30-aastaste liisingulepingutega ehitiste juu-

res aja jooksul vältimatult ette tulevad. Poliitikud näevad selles lihtsat viisi avaliku sektori "turule" reageerimiseks. Tegelikult on siin taga põhimõte "ela praegu, maksa hiljem" ning majandusliku vastutustunde ja mahajääva majandusliku pärandi kaalutlused saadetakse lihtsalt kuradile.

Tegelikult probleemiks on ilmnev uusliberaalse Euroopa vaba turu kontseptsioon, mis mõjutab negatiivselt kogu ehitussektorit ja sellega seotud kutsealasid.

Siin tuleb süüdistada liikmesriikide konkurentsiameteid ja eriti komisjoni konkurentsi peadirektoraati. Nad usuvad, et on olemas ainult üks "turg" ja et "turg" üksi suudab kõike reguleerida.

Kui neil lasta seda ekslikku teooriat järgida, siis on tulemuseks Euroopa kodanike elukeskkonna kvaliteedi halvenemine igal tasandil.

Seda võib näha juba Ühendkuningriigis, kus erastatud avalikud teenused pakuvad üha vähem ja vähem ja seda, mida nad pakuvad, pakuvad nad halvasti. Muidugi on nad valitud madalaimast hinnast lähtudes ja nad peavad tootma üha rohkem kasumit oma aktsionäridele. Inimestele pakutav avalik teenus aga käigu põrgu!

Sotsiaalmajade erastamine ja sellele järgnev puudulik investeerimine paljudes ELi liikmesriikides on meie vähem privilegeeritud kaaskodanike jaoks katastroof. Vaadake, mis juhtus paljudes Prantsusmaa linnades, ja halbade elutingimuste tõttu puhkenud mässu. Kas see

on sotsiaalne õiglus?

Nagu kõik intelligentset inimesed teavad, pole mitte olemas lihtsalt üks "turg", vaid mitmed tuhanded erinevad turud, mis kõik vajavad omal konkreetsel viisil asjakohast reguleerimist. Ma ütlen "asjakohast reguleerimist", mitte ülereguleerimist.

Intellektuaalseid, loomingulisi, uuenduslikke ja kunstilisi teenuseid, näiteks arhitektuuri ei saa käsitleda nii, nagu nad oleksid samal "turul" näiteks tänavapuhastusteenusega. Niipalju kui mina tean, pole tänavapuhastusteenuse pakujatel kohustuslikku eetikakoodeksit, nii nagu see on arhitektidel. Meil, arhitektidel, on sellised koodeksid suuremat avalikku huvi silmas pidades.

Euroopa vabade elukutsete eetikakoodeksid on eriti olulised siseturu teenuste direktiivi kontekstis ja Euroopa Arhitektide Nõukogu (ACE) on sellega seoses esimesena seadnud sihiks üleeuroopalise eetikakoodeksi.

Nüüd peavad koodeksid kehtestama palju rohkem nõudmisi. Näiteks peaksid arhitektid minu arvates lisama eetilise kohustuse arvestada elutsükli kulusid jätkusuutlikkuse kontekstis. Me peame minema ees. Ei saa lubada, et me paisaksime olevat ühes seltskonnas nendega, kes lähtuvad "ehita nüüd, maksa hiljem" filosoofiast.

ACE koodeks on samuti vastu võimalusele, mis tekib vastavalt kutse kvalifikatsioonide direktiivile, et "turg" avatakse kvalifitseerimata isikutele.

Absurdne mittesekkumise filosoofia il-

mutas end ka siseturu ja teenuste voliniku Charlie McCreevy kõnes, kui viimane lausus: "Me ei peaks proovima globaliseerumist reguleerimise kaudu kontrollida".

Tegelikult, hr McCreevy, vajame me parimat võimalikku reguleerimist, mis lähtuks kvaliteedist ja tugevatest eetilistest põhimõtetest, selleks et kontrollida mitte ainult "globaliseerumist", vaid meie poolt ühiskonnale pakutava teenuse kõiki aspekte. Ühiskond ei soovi dereguleerimist.

Hinnast lähtuva hankeprotsessi kaudu tekkinud tugev surve töötasudele sunnib mõnesid Euroopa arhitekte kasutama odavaid India, Hiina ja Ida-Euroopa higitöökodade alltöövõtte koos kõikide nendest tulenevate tagajärgedega koolitusele, tööhõivele ja maksusüsteemile. Ameerika NCARBi koodeksis on selline asi keelatud ning Eesti ja kõik Euroopa arhitektid peaksid selle oma koodeksites samuti keelama. Kordan veelkord, et eetikakoodeksite positsioon on muutumas ja muutub esmatähtsaks.

Kahjuks pole meie hulgas enam suurt majandusteadlast, professor J.K. Galbraith'i, just nüüd kui me teda kõige rohkem vajaksime. Tema majanduslik õpetus on olulisem kui kunagi varem, mitte ainult Euroopa Liidus vaid kogu maailmas. Ta hoiatas prohvetlikult dereguleeritud turu ohtude ja firmade ahnuse eest, kuid poliitikud, isegi ELi sotsiaaldemokraadid ja sotsialistid, pole seda kuulda võtnud ning järgivad selgrootult Friedmani uusliberalistlikku ma-

jandusõpetust.

Me kõik võime näha, kuidas halvasti koostatud Maaailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) audiitorteenuste siseeskiri, mis lähtus kõige minimaalsematest nõuetest, ei suutnud takistada rahvusvahelise audiitorfirma Arthur Andersoni mässimist väidetavatesse pettustesse ja korruptsiooni osana osa saama Enroni katastroofist USAs.

Seetõttu on ülimalt tähtis, et Euroopa arhitektid avaldaksid survet oma poliitikutele ja Euroopa poliitilistele institutsioonidele, et need võitleksid tugevat eetikakoodeksit sisaldava WTO arhitektuuri siseeskirja eest.

Nagu minu ACEi kolleegid teavad, pole ma just suur Ameerika ühiskonna või nende poliitika austaja. Siiski, mõnikord teevad ameeriklased õigeid asju ja väga hästi, kuid Euroopa poliitilised institutsioonid võtavad USA edukast poliitikast harva eeskujut, näiteks võib tuua föderaalset P. L. 92-582, üldiselt tuntud kui "Brooks Act".

Alustades USA armeest, on USAs juba enam kui 50 aasta jooksul arhitektuursete ja inseneritehniliste teenuste avalikud hanked lähtunud edukalt kvaliteedipõhisest valikust (*Quality Based Selection, QBS*). Vastavalt sellele süsteemile lepitakse hind kokku alles pärast seda, kui parim arhitekt (või firma) on konkursi korras välja valitud. See hangete süsteem on andnud kvaliteetseid ja odavaid lahendusi ning üliväikesed kulutused kohtuprotsessidele.

Lisaks kaheastmelisele tasustatud arhi-

tektuurikonkursile, mida enamik arhitekthe sooviks näha ELis, on olemas selged tõendid, et QBS on hangetele parim alternatiivmeetod. QBSi toetavad ühehäälselt arhitektide maailmaorganisatsioon UIA ja inseneride maailmaorganisatsioon FIDIC. Komisjon on kinnitanud, et avalike hangete direktiivi intelligentne "tõlgendus" lubab konkursside käigus kvaliteedipõhist valikut. Arhitektid peavad selle sõnumi oma avaliku sektori klientideni viima.

USAs teostatud võrdlev uuring, milles võrreldi Marylandi, kus kasutatakse "kahe ümbriku" kombinatsiooni madalaimast hinnast ja tehnilisest kompetentsist ning Floridat, kus hanked otsustatakse ainult QBSi põhjal, näitab, et QBS on kiirem, kulu efektiivsem ja annab paremaid tulemusi.

On äärmiselt frustreriv, et Euroopa poliitilised institutsioonid ilmselt ei soovi loobuda oma fundamentalistlikest majandusliku uusliberalismi silmaklappidest ja õppida USA kui "vaba ettevõtluse töötatud maa" kogemustest. Lõppude lõpuks funktsioneerib ju QBS USAs kui täiesti konkurentsile avatud menetlus. Tõeliselt innovaatilise Euroopa loominguiliste projekteerimisvaldkondade professionaalid ja Euroopa poliitilised institutsioonid peavad hangete direktiivi sõnastuse kaudu liikuma nii projekteerimise kui ehituse asjakohase QBSil põhineva hankemenetluse poole, mida tuleb kohaldada kogu tarneahela suhtes. Ainus asjassepuutuv hind peab olema kõige soodsam kogu hoone elutsükli

arvesse võttes. Ainult siis, kui selline menetlus muutub igapäevaseks, saame luua kvaliteetseid tulemusi, mida Euroopa kodanikud vääriavad.

Vaba turg ja madalaimal hinnal põhinev valik viivad peale arhitektide mõnikord pankrotti ka teised. Tulemuseks on see, et arhitekt on ainus, kes peab enda kanda võtma tema vastutuskindlustuse vastu esitatud rahalise nõude. See suurendab kindlustuse kulusid kõikide arhitektide jaoks.

Seetõttu võttis Euroopa Arhitektide Nõukogu (ACE) oma 16. novembri 2005. a üldkogul ühehäälselt vastu resolutsiooni Euroopa Liidu siseturul toimuva allhindlusmüügi kohta.

ACE on praeguseks arvamusel, et pole mõtet enam puhtalt tehnilisest seisukohast Euroopa poliitiliste institutsioonidega vaielda nagu seni. Projekteeritud keskkonna kvaliteet, Kyoto protokoll, globaalne soojenemine ja sellest tulenev kliimamuutus, tervis ja ohutus, kuritegevuse piiramine, tuleohutus ja praegu isegi terrorismivastane kaitse on kõik liiga tähtsad küsimused selleks, et Euroopa kodanik võiks endale lubada madalaimast hinnast lähtudes arhitekti teenust ja vastu saada ebapiisavad ressursid.

Kontseptuaalselt esitab ACE praegu poliitilisel tasandil väljakutse friedmanlikule uusliberaalsele majandusteooriale, mida fundamentalistliku lühinägelikkusega viib ellu konkurentsipäidirektooraat, kus arvatakse, et nn "vaba turg" peab reguleerima kõike. Meie, arhitektid, tea-

me, et selline teooria on vigane. Siiski on see teooria praeguseks niivõrd sügavale enamikku meie poliitikutesse ja eriti Euroopa institutsioonide poliitikutesse tunginud (nad kõik loevad samu majandusõpikuid), et seda on väga raske kõrvale tõrjuda, kuid see tuleb kõrvale tõrjuda.

Pole üllatus, et meie Prantsuse ja ka teised Euroopa kodanikud, kes kire ja veendumusega usuvad elu kvaliteeti üle kõige (vastupidiselt anglosaksi kultuurile) olid tugevalt vastu läbikukkunud Euroopa põhiseaduse ettepanekule, mis sisaldas endas vigaseid asutamislepinguid koos neis sisalduva defektse majandusteooriaga. Kõige kurikuulsam neist on Rooma lepingu artikkel 81. Konkurentsipäidirektooraat tunnistab ise, et nad võtavad arvesse just seda ühte artiklit. Nad lihtsalt ei arvesta teisi, kvalitatiivset lähenemist sisaldavaid artikleid, näiteks artiklit 2.

Edasi, ELi siseturu poliitika ei arvesta ei Gothenburgi deklaratsiooni ega jätkusuutliku arengu strateegiat. Siseturu peamine eesmärk peab lõppkokkuvõttes olema Euroopa kodanike elukvaliteedi parandamine. Seega, ei tohiks selle eemärgi puhul lihtsalt keskenduda toorele uusliberaalsele majandusmõttele, vaid omaks tuleb võtta holistlik lähenemine ühiskonna sotsiaalsetele, kultuurilistele ja keskkonnaaspektidele.

Siseturu poliitika peamiseks eesmärgiks peab olema parima jätkusuutliku elukvaliteedi tagamine kõigile meie kodanikele ja see eeldab vähemalt integreeritud

lähenemist, mis seoks nii Lissaboni kui Gothenburgi strateegia eesmärgid üheks sidusaks raamistikusk. "*Laissez-faire* vabaturg" on läbi kukkunud - see ei tööta ja selle suurimaks läbikukkumiseks on globaalne soojenemine ja sellest tulenev kliimamuutus.

Kõik maailma poliitikud ja riigiametnikud, eriti aga kõik komisjoni liikmed ja volinik Charlie McCreevy tuleks panna vaatama filmi "Ebameeldiv tõde", mille autoriks on Al Gore - mees, kes oleks pidanud olema USA president. Iga arhitekt peab seda nägema. See on elumuutv kogemus, vähemalt mulle oli.

Seda teemat on jätkanud Ühendkuningriigi valitsuse "Karm raport", mis on globaalse soojenemise, sellest tuleneva kliimamuutuse ja arvatavate katastroofiliste majanduslike tagajärgede kohta.

Väga selgelt ilmneb praegu hoiatus Euroopa poliitikutele. Tuleb tõhustada võitlust intellektuaalselt pankrotistuva komisjoni suurema läbipaistvuse ja demokraatliku aruandekohustuse eest, võitlust globaalse soojenemise ja selle põhjustatud inimlike ja majanduslike hädade vastu, võitlust sotsiaalse õigluste ja euroopa kodanike heaolu eest ning ACE annab selleks oma parima. Ka teie ei tohi kõrvale jääda.

Meil on vaja, et poliitikud ja muud otsustajad saaksid "elumuutva kogemuse" ja asuksid toetama uut sotsiaalset majanduslikku lähenemist, mis peale meie elu parandamise Euroopas päästaks ka maailma.

Me peame ehitama üles parema keskkonna, mida pärandada. Seega on igaühe kohus osaleda võitluses sellise Euroopa ja sellise maailma eest, mis lähtuks parimast kvaliteedist, mitte ebakasulikusest üha vähem reguleeritud odaval uusliberaalsel "vabaturul", mis meie maailma hävitab.

3. ARHITEKTIKUTSE ANDMISEST (ILMAR HEINSOO, EALi esindaja Kultuuri Kutsenõukogus)

Alustuseks pilk tagasi – miks ikka on kutsetunnistuste jagamine arhitektidele vajalik?

Ehitatava keskkonna kvaliteedi eest seimine on iseendastmõistetavalt Arhitektide Liidu üks ülesandeid. Ehitatu tase aga oleneb suuresti protsessis osalejate pädevusest. Siit tulenebki vajadus anda perioodiliselt hinnang ka projekteerimisturul tegutsevate arhitektide teadmiste, oskuste ja kogemusele. Ja kes seda arhitekte ühendavast liidust paremini võiks teha.

Suhteliselt hästi oli projekteerijate kvalifikatsioon kontrolli all ajal, mil kehtis ehitus- ja projekteerimisettevõtete litsentseerimise nõue – vastutava arhitektina sai tegutseda vaid Eesti Arhitektide Liidu liige või selle eestseisuse poolt kooskõlastuse saanud isik.

Kehtiv ehitusseadus asendas ettevõtja litsentseerimise registreerimiskohustusega, millelega aga kadus igasugune kontroll registrisse kantud vastutavate spetsialistide pädevuse üle. Selle kontrolli

taastamiseks kehtiva seadusandluse raames olidki vajalikud järgmised sammud:

1. töötada välja arhitektidele kutse andmise alused ja kord ning alustada volitatud arhitekti kutsetunnistuste väljastamist ja
2. võtta volitatud arhitekti kutset mitteamavatel isikutel allkirjaõigus vastutava spetsialistina Ehitusseaduse mõistes.

Esimene nendest ülesannetest on täidetud: volitatud arhitekt V kutsestandard on kinnitatud, Eesti Arhitektide Liidule kutset omistava organi tegevusluba väljastatud, kutsekomisjon on andnud kutse 56 arhitektile.

Juba on alustatud kutsestandardi uuendamisega, õieti küll uue kutsestandardi kirjutamisega. Kui senikehtiv standard loetleb arhitekti kutse eelduseks olevaid teadmisi ja oskusi, siis uus saab vastama enam Euroopas levinud mallile, kus kirjeldatakse esmalt arhitekti tegevust ja selle kaudu tööülesannete täitmiseks vajalikke kompetentse.

Kutsekomisjoni ettepanekul jagatakse edaspidi vastutava spetsialisti tase kaheks – Volitatud arhitekt IV ja oma ala tippspetsialistidele antav volitatud arhitekt V. Et süsteem kataks ka arhitekte, kes ei ole veel volitatud allkirjastama dokumentatsiooni vastutava spetsialistina, lisatakse arhitekt III kutse.

Seega võiks juba lähitulevikus leida rakendamist Ehitusseaduse §47-s vaid see lõik, kus vastutava spetsialistina on määratletud isik, kellele on omistatud kutse-

kvalifikatsioon kutseaduse tähenduses.

Paraku on senini veel võimalik registreerida vastutava spetsialistina isik, kel on erialane kõrgharidus ja erialane kolmeaastane töökogemus. "Erialane kõrgharidus" on mõiste, millest kuidagi ei selgu isiku tegelik koolitus. Töökogemusest tõusev kasu ei ole sellisena kontrollitav ning ei sõltu kindlasti vaid selle ajalisest pikkusest. Seega ei taga seaduse selles punktis esitatud nõuded spetsialisti pädevust oma erialal ja tuleks mõttetult seadusest eemaldada.

Kuna ettevalmistamisel on Ehitusseaduse muudatused, tuleks just nüüd aktiivselt tegutseda. Märtsis on nimetatud punkti kustutamist korra juba arutatud, kuid see ei leidnud seekord piisavalt toetust. Kahetsusväärset puudus sellelt töөрühma koosolekult Eesti Arhitektide Liidu esindaja.

On hea, et meiega sama meelt on kolleegid Ehitusinseneride Liidust. Tean, et põhimõtteliselt toetab algatust ka EPBL. Kutsun teid kõiki üles hääletama järgmises päevakorrapunktis esitatava ühispoordumise poolt ja jätma samas poordumine lahti allkirjutamiseks kolmandatele organisatsioonidele.

4. EAL ÜLDKOGU PÖÖRDUMINE MAJANDUSMINISTRI POOLE

I. Mald-Villand loeb ette EALi üldkogu poordumise majandusministri poole:

Praegu kehtiva Ehitusseaduse paragrahvi 47 lg 2 sõnastus annab projekteerimise õiguse väga laiale isikute ringile, kelle

seas on ka inimesi, kellel puudub selleks vastavatasemeline eriharidus, pädevus ja kvalifikatsioon. Seadus jätab defineerimata erialase kõrghariduse; keerule on kontrollida ka erialase 3-aastase töökogemuse tegelikku sisu. Samuti puudub kontroll Majandusministeeriumi Majandustegevuse Registri registreeringute tegeliku vastavuse üle. Samas langeb ühiskonna silmis vastutus projekteerimistö kvaliteedi eest otsest arhitektkonnale.

Vastavalt kutseadusele annab Kutsekoda koostöös Eesti Arhitektide Liiduga alates 2005. aasta märtsist välja volitatud arhitekti kutsekvalifikatsiooni.

Tänaseks on volitatud arhitekti kutseantud 56 arhitektile.

EAL leiab, et arhitektidele projekteerimise õiguse andmine tuleb kindlasti siduda arhitekti kutsekvalifikatsiooniga. See suurendaks oluliselt arhitekti vastutustunnet ehitatud keskkonna ees ning tõstaks seeläbi ehitatava keskkonna kvaliteeti tervikuna.

Eesti Arhitektide Liidu üldkogu teeb ettepaneku algatada Ehitusseaduse muutmise, tunnistades kehtetuks § 47 lg 2 p 2: § 47. Vastutav spetsialist

(2) Vastutaval spetsialistil peab olema ehitamiseks, projekteerimiseks, ehitusuringute tegemiseks, omanikujärelevalve või ehitusprojektide või ehitiste ekspertiiside tegemiseks või ehitusjuhtimisega tegelemiseks:

1) omistatud kutsekvalifikatsioon kutseaduse tähenduses, mille kohaselt

isik korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle töö eest 2) erialane kõrgharidus ja erialane 3-aastane töökogemus.

4.a. HÄÄLETAMINE ÜHISPÖÖRDUMISE ASJUS

Toimub hääletamine ühispoordumise asjus. Hääletustulemused:
Poolthääli – 85
Vastuhääli – 5
Erapooleitud – 20

OTSUS: Kiita heaks EALi üldkogu ühispoordumise tekst.

5. VOLITATUD ARHITEKT V KUTSETUNNISTUSTE KÄTTEANDMINE

(TOOMAS TÕNISE, EOK peasekretär ja Kultuuri Kutsetunnistuse esimees)

T. Tõnise annab üle kutsetunnistused neile 5 arhitektile, kellele EALi kutsekommisjon omistas 19.01.2007 toimunud otsustaval istungil Volitatud arhitekt V kutsetunnistuse. Volitatud arhitekt V kutsetunnistuste said:

- 1) Mattias Agabus
- 2) Eero Endjärv
- 3) Andres Levald
- 4) Priit Pent
- 5) Illimar Truverk

6. KULTUURIMINISTEERIUMI ARHITEKTUURINÕUNIKU FUNKTSIOONIDEST

(LAILA PÕDRA, EV Kultuuriministeerium, arhitektuurinõunik)

Aastaid on püütud luua Eestisse arhitektuurinõuniku ametikohta. Sel aastal kinnitati avaliku konkursi tulemusena ametisse mind.

Alustasin arhitektuurinõunikuna Kultuuriministeeriumis tööd 1. märtsil 2007. Esimeste töönaädalate jooksul olen tutvunud tegevusvaldkonnaga, millega arhitektuurikomisjon ministeeriumi juures juba tegelenud on; olen viinud end kursis Kultuuriministeeriumi-sisese ja ministeeriumide vahelise töökorraldusega. Tihe suhtlemine käib eelkõige Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, Keskkonna-, Rahandus- ja Siseministeeriumiga.

Minu põhiliseks tööks saab Eesti arhitektuuripoliitika dokumendis äratoodu tähtsuse ja järgimine. Paljud dokumendis fikseeritud tegevused on juba käivitunud, nt on loodud arhitektuurinõuniku ametikoht. Eesti arhitektuuripoliitika dokument on väljas EALi ja Kultuuriministeeriumi kodulehel.

Kindlasti on üheks valusamaks probleemiks asjaolu, et omavalitsustöötajatel, kes korraldavad omavalitsuste tasandil arhitektuuriga seonduvat, puudub arhitektuurialane kvalifikatsioon. Kuna ehitatud keskkonna eest vastutamine on nende kätes, on väga kurb, et omavalitsustes, rääkimata valdadest, ei ole arhitekthe ametis. On tekkinud erinevaid

mõtteid, kuidas lahendada kirjeldatud probleemi omavalitsuste tasemel – luua võiks ekspertidest koosneva grupi, kes hakkaks vajadusel Kultuuriministeeriumi või Kultuuriministeeriumi Sihtasutuse egiidi all kohapeal arhitektuurialastes küsimustes nõu andmas ja nõustamas käima. Äärmiselt oluliseks pean arhitektuurialase hariduse andmise sisseaseadmist üldhariduskoolidesse (1.-3. klass; põhikool; gümnaasium), teadvustamaks juba väga varases eas lastele arhitektuuri olemust. Arhitektuurialase hariduse sisseaseadmist üldhariduskoolidesse plaanime koostöös EKAgaga. Esmane töö selles valdkonnas oleks koostada vastav programm kooliastmeti.

Samuti tuleks koostada ehituskultuuri-

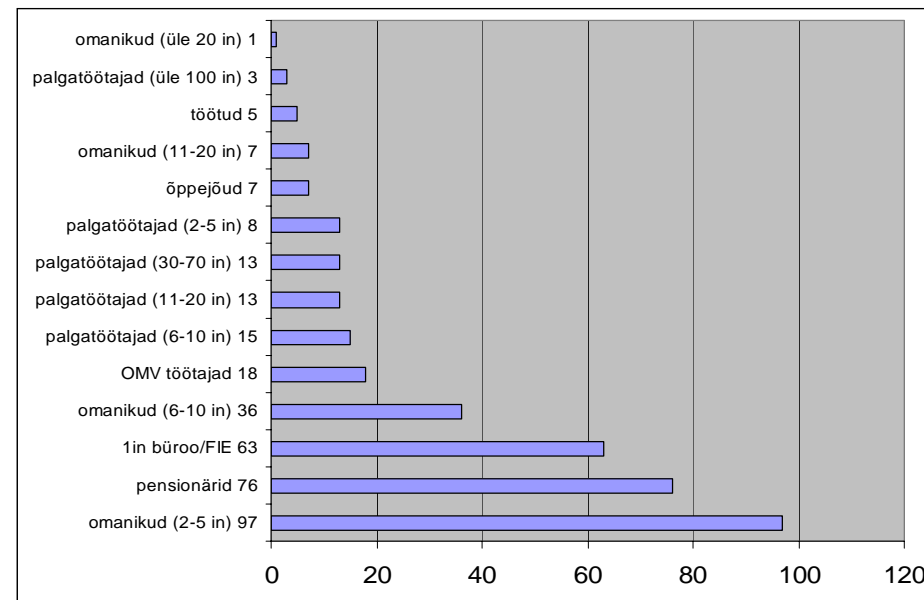
programm (arhitektuuripoliitika oleks selle programmi osa), mille koostamisse kaasataks kõik ehitustegevusega seonduvad organisatsioonid, liidud. Sellise programmi näol võiks tekkida ühiskondliku kokkuleppe taoline dokument. Ehk näib see mõte liialt idealistlik, kuid kui ei unista, ei olegi võimalik kuhugi jõuda.

7. EESTI ARHITEKTIDE LIIT - KES? MIS? KUS?

(INGRID MALD-VILLAND, EAL direktor)

Kokkuvõtte 12.04.07 EAL üldkogu ettekandest.

Täisversiooni illustatsioonidega saab vaadata-lugeda EAL kodulehelt (www.arhliit.ee EAL uudiste arhiiv)

Üldfaktid Eesti Arhitektide Liidu kohta:

- Vanus 85 aastat
- Liikmeid 365
- Eestseisuses 20 liiget
- Juhatus 3 liiget: esimees Ülar Mark, aseesimehed Margit Mutso ja Indrek Allmann
- Kontoris 5 töötajat
- Asukoht Lai 31 I korrus

■ Lõviosa EAL liikmeid töötavad omaenda väikestes so 2-5 töötajaga büroodes (27 %). Veidi väiksem osa on üksi töötavaid (17%) ja veidi suuremates büroodes töötavaid (10%) liikmeid. 21 % EAL liikmetest on pensionärid.

■ EAL on väga pealinnakeskne organi-

satsioon – enamuse meie liikmetest elab Tallinnas ja Harjumaal. Kokku 85 %! Veidi suuremad kogukonnad on Pärnus ja Tartus, kus on ka moodustatud EAL seksioonid.

EAL tegevus jaanuar 2006 – aprill 2007

26.jaanuaril 2006.a. toimus EAL üldkogu, kus **Margit Mutso** andis üle oma ametikohustused ja uueks EAL esimeheks valiti **Ülar Mark**. Üldkogul osales siis 117 liiget.

31.märtsil toimus **Soome ja Eesti arhitektide ühisseminar sadamaala planeerimise teemal**. Osales 11 arhitekti

SAFAst ja EAL arhitektid.

Märtsis valmis **Tallinna Vanasadama linnaruumiline arengukava**. Koostajad: EAL, Tallinna Sadam AS, OÜ Logi Projekt. Arengukavast on tänaseks valminud trükis – saadaval EALis.

15.-19. mail olid **arhitektuuribüroodes avatud uste päevad**.

22.-23. juulil toimusid **EAL suvepäevad Võrumaal** Kubijal. Peaesineja Bjarke Ingels (Taani). Osales 105 inimest. Augustis külastati nii **Espoo elamumessi** kui toimusid **EAL maakonnapäevad Põlvamaal**.

Septembris liitusid EAL kollektiiviga uued projektijuhid **Liivi Haamer** ja **Kaire Pärnpuu** ning taasliitus **Ingrid Mald-Villand**, nüüd direktorina.

5. oktoobril toimus **EAL juubelivastuvõtt** Lillepaviljonis. Osales 130 inimest.

6.-8. oktoobril toimus **rahvusvaheline suurüritus Louis Kahni Päevad** Kuressaares. Üritus hõlmas Louis Kahni loomingu näitust, rahvusvahelist konverentsi ja filmi "My architect" esmaesitlust Eestis autori Nathaniel Kahni osavõtul. Kuressaare raekojas avati Louis Kahni portree, mille kinkis Kuressaare linnale tema tütar Alexandra Tyng. Osales 183 inimest, sh ka Leedust, Soomest, Hollandist, USA-st. Üritust võib lugeda väga kordaläinuks – meediakajastus oli rohke ja positiivne, tagasiside osalejatelt väga soe.

24.novembril alustas Tallinna LV soovil koos käimist **EAL visioonigrupp** (Ü.Mark, I.Allmann, M.Mutso, V.Tomiste, A.Alver, T.Laigu, I.Raukas, E.Mänd). Kokku kohtuti 8 korral kuni veebruarini 2007. **Töötulemusena** esitati analüüs Raehoonde võimalike kruntide sobivuse kohta, millega siiski esmaste otsuste tegemisel ei arvestatud.

5. detsembril toimus **Linnakeskuse ja Raekoja teemaline seminar** EAL/Tallinna LV koostöös hotellis Tallink. **EAL jõululõuna** restoranis Õun toimus 20.detsembril.

6.jaanuaril 2007.a. toimus **Loomeliitude uusaastapidu ja -seminar** Salme keskuses teemal "Kultuuririik Eesti?". Seminaril esitasid eesti poliitilised parteid oma nägemuse kultuurist ja eetikast, ettekandega esinesid prof.Margit Sutrop, TÜ eetikakeskuse juhataja ja Jan Kaus, Kirjanike Liidu esimees. Peol esinesid rahvale folklooriansambel Suprjadki, Lemani poksiklubi poksijad ja palju kirgesid tekitanud kunstirühmitus Sport oma pudelilõhkumiskavaga.

12.-13.jaanuaril - **eestseisuse strateegiline väljasõiduistung** Sagadi mõisas 29. jaanuaril - **L. Kahni näituse avamine** Arhitektuuri- ja disainigaleriis (-15.veebr)

13.-14.vebruaril - **Hollandi riigiarhitekti visiidi korraldamine** koostöös Kultuuriministeeriumiga.

Veebruaris 2007 jõudsime käima lükata **EAL uue kodulehe**.

9.märtsil - **Kõrghoonete teemaplaneeringut tutvustav infopäev** (koostöös Tallinna LVga)

20.märtsil toimus Arhitektuurimuuseumis koostöös Briti saatkonnaga **Regeneereerimise teemaline seminar**

Kevadel algas ka **arhitektide jäädvustamise projekt** – kunstiajaloolaste intervjuud meie vanema põlvkonna arhitektidega koostöös AD Oculos Filmiga. Toimunud on järgmised intervjuud: L.Pärtelpoeg, M.Laul, R.Zobel, R.Karp, V.Herkel, P.Jänes, A.Eigi, A.Ringo, E.Väärtnõu, F.Tomps, M.Noor, U.Ivask, suvesse on planeeritud veel intervjuud: A.Murdmaa, M.Port, H.Volberg-Raig, Ü.Eljand, T.Kallas ja T.Argus. Kokku intervjuueeritakse 18 seeniorarhitekti. 2008.aastal projekt jätkub.

EAL kaasabil korraldatud arhitektuurivõistlused 2006/2007

Veneetsia X arhitektuuri Biennaali "Meta-linn / Meta-City" Eestit esindava kuraatorinäituse kontseptsiooni leidmise konkurss, mille II voor toimus 04.01 – 01.02. 2006

Korraldaja: EAL

Osalejad:

- Hannes Praks, Margus Tammik, Kristjan Holm;

- Karin Bachmann, Panu Lehtovuori, Ines Novella, Elo Talvoja;

- Ülar Mark, Rein Ahas, Anto Aas, Siiri Silm, Margus Tiru, Indrek Tiigi, Kaja Pae; - Siiri Vallner ja Indrek Peil.

Võitis - arhitektuurbüroo Urban Mark OÜ - sotsiaalse positsioneerimise meetod (SPM) ehk reaajas toimiv linnaplaneerimise keskkonna projekt.

Veneetsia Biennaalil eksponeeritud väljapaneku autorid olid **Ülar Mark, Kaja Pae, Indrek Tiigi** (Urban Mark OÜ) ja teadurid **Rein Ahas, Anto Aasa, Siiri Silm** (TÜ geograafia instituut).

Lääne piirivalvepiirkonna Pärnu piirivalvekordoni arhitektuurivõistlus

Toimus 20.veebr. – 03.apr.2006, korraldajad: Piirivalveamet, Pärnu LV ja EAL. Eesmärk oli saada Pärnu piirivalvekordoni parim arhitektuuriline lahendus ja leida objekti projekteerimise peatöövõtja. Laekus 4 tööd.

Võistluse tulemused:

I preemia – jäi vastavasisulisel/tasemelise töö puudumise tõttu välja andmata.

II preemia (50 000.- kr) – **Toomas Mägi** (AS ETP Grupp).

III koht (30 000.- kr) – **Kätlin Saks** ja **Harry Klaar**.

Ergutuspreemia (10 000.- kr) – **Heidi Urb, Siiri Vallner, Toomas Paaver** (kaasautor).

TTÜ uue raamatukogu ideelahenduse arhitektuurivõistlus

Toimus 08.mai – 03.juuli, 2006. Korraldajad: TTÜ, Kulka, EAL

Eesmärk oli saada uue raamatukogu (Ehi-

tajate tee 7/Akadeemia tee 1, Tallinn) parim arhitektuuriline lahendus ja leida objekti projekteerimise peatöövõtja. Laekus 10 tööd.

Võistluse tulemused:

I preemia (150 000.- kr) – **Eero Endjärv, Priit Pent, Mattias Agabus, Illimar Truverk** ja sisearhitekt **Hannelore Pihlak** (Agabus, Endjärv & Truverk Arhitektid OÜ).

II preemia (100 000.- kr) – **Karli Luik, Maarja Kask ja Ralf Lööke** (Salto AB OÜ).

III preemia (80 000.- kr) – **Mart Pobul Ostupreemia** (60 000.- kr) – **Urmas Muru ja Peeter Pere** (Arhitektid MURU & PERE OÜ).

Ostupreemia (60 000.- kr) – **Ott Kadarik ja Villem Tomiste** (OÜ Arhitektuurbüroo Kosmos).

Kiviõli linnaväljaku avalik arhitektuurivõistlus

Toimus 11.jaan.-03.mai, 2006.

Korraldajad: Kiviõli LV ja EAL

Eesmärk oli leida Kiviõli kesklinnas, aktiivseimas tsentrumis asuvale vabale alale parim funktsionaalne ja kujunduslik lahendus, mis on sobiv ja iseloomulik Kiviõli linnale. Laekus 10 tööd.

Võistluse tulemused:

I preemia (65 000.- kr) – **Tiina Skolimowski, Kai Süda ja Risto Parve**
II preemia (40 000.- kr) – **Karli Luik, Ralf Lööke ja Maarja Kask** (AB Salto OÜ).

III preemia (20 000.- kr) – **Jaak-Adam Looveer, Toomas Paaver, Lauri Saar,**

Indrek Järve, Tõnu Laanemäe (AB Paik Arhitektid).

Ergutuspreemia (10 000.- kr) – **Ott Kadarik, Villem Tomiste, Mihkel Tüür, Kaiko Kivi ja Krista Saluveer** (AB Kosmos).

Paide linna ja gümnaasiumi spordihalli arhitektuurse ideelahenduse konkurs.

Toimus 15.juuli -04.sept.2006.

Korraldajad: Paide LV ja EAL.

Eesmärk oli saada Paide linna ja Gümnaasiumi spordihalli (asukoht Paide linn, Aiavilja tn 3 kinnistu) parim arhitektuuriline lahendus ja leida objekti projekteerimise peatöövõtja. Laekus 7 võistlustööd.

Võistluse tulemused:

I preemia (110 000.- kr) – **Karli Luik, Ralf Lööke ja Maarja Kask** (Salto AB OÜ).

II preemia (70 000.- kr) – **Ott Kadarik, Villem Tomiste ja Mihkel Tüür** (OÜ AB Kosmos).

III preemia (50 000.- kr) – **Koiti Ojaliiv ja Juhan Rohtla** ning kaasautor **Tõnu Laigu**.

Ostupreemia (20 000.- kr) – **Lauri Saar, Tõnu Laanemäe, Indrek Järve ja Jaak-Adam Looveer** (AB PAIK Arhitektid).

Pärnu Jõeäärse keskuse ideeplaneeringu avalik arhitektuurivõistlus

Toimus 21.juuni-10.okt.2006.

Korraldajad: Port Artur Grupp ja EAL.

Eesmärk oli leida parim linnaruumiline lahendus Pärnu kesklinna jõeäärsele 3,4-

ha alale koos hoonestusmahtude ja funktsionaalsete seostega, võttes võidutöö aluseks Port Artur 2 maja laiendamisel ja uue, u. 70000 m², vabaaja- ja kaubanduskeskuse rajamiseks Lai 10 alale.

Laekus 9 võistlustööd, neist 8 kvalifitseerus.

Võistluse tulemused:

I preemia (180 000.- kr) – **Francesco De Luca ja Paolo Gori** (Studio Interzona) ning **Romolo Nati, Antonio Capasso ja Giuliana Mancinelli Bonafaccia** (AB Romolonatiassociati).

II preemia (120 000.- kr) **Jan Skolimowski ja Peeter Loo** (AB KAMP Arhitektid) ning **Kai Süda, Risto Parve, Tiina Skolimowski**.

III preemia (75 000.- kr) – **Ott Kadarik, Villem Tomiste ja Mihkel Tüür** (OÜ AB Kosmos).

Ergutuspreemia (25 000.- kr) – **Maarja Kask, Karli Luik ja Ralf Lööke** (Salto AB OÜ).

Maakri kvartali arhitektuurivõistluse I etapp

Toimus 22.juuni-9.okt.2006

Korraldajad: Tallinna LPA, Versio Kinnisvara OÜ, EAL. Laekus 6 võistlustööd.

II etappi jõudsid edasi 5 tööd -

„GALILEO“ **Tõnu Laigu, Koit Ojaliiv, Juhana Rohtla**.

„PARKOUR 32“ **Kadri Tamre, Indrek Tiigi, Ülar Mark**

„URBAN VILLAGE“ **Kalle Komissarov**

„TRIDENT“ **Ott Kadarik, Villem Tomiste, Mihkel Tüür**

„PARABOOL“ **Leena Torim, Veronika Valk, Tõnis Arjus, Kadri Klementi, Eerik Kändler**.

Edela-Eesti Loodus- ja Keskkonnahariduskeskuse ehk Ökomaja eskiisprojekti arhitektuurivõistlus.

Toimus 13.sept.- 20.nov.2006.

Korraldajad: Pärnu LV, EAL.

Laekus 4 võistlustööd.

Žürii otsustas 1. ja 2. preemiat mitte välja anda ja preemiasummad ümber jagada:

III preemia (30 000.- kr) – **Maarja Kask, Karli Luik ja Ralf Lööke** (OÜ Salto Arhitektuuribüroo).

III preemia (30 000.- kr) - **Urmas Luure** ja sisearhitekt **Terje Kallast**.

Ergutuspreemia (20 000.- kr) – **Armin Valter**.

Käimas- ja töösolevad võistlused aprillis :

• **Tamsalu linna keskosa**

15.01 – 12.04.07

• **Paide Kutsekeskkool**

19.03 – 18.06.07

• **Vabadussõja monument**

12.03 – 02.07.07

• **Ringhäälinguhoone**

26.03 – 02.07.07

• **Lennusadam**

24.05 – 13.09.07

• **European 9** "Euroopalik linn, jätkusuutlik linn ja uus avalik ruum" – 09.02.-28.06.07, posti teel v kulleriga saadetud tööde saabumise tähtaeg 23.07.07.

9. IGAL ARHITEKTIL OMA ROLL, VASTUTUS JA STAATUS (ÜLAR MARK)

Oma ettekandes püüan kirjeldada eelkõige seda olukorda, mis on õhus: mis suunas arhitektide liit liigub, mis on tema roll lähima aasta jooksul ja ka pisut edasi? Ka seda, mis tunded on minul arhitektide liidu eesotsas olles, sest praegu tundub, et neist rääkida on lausa püha kohustus: olen ikkagi värske, ühe aasta vanune esimees. Veel julgen ja tahan välja öelda, mis on minu arvates õige. Aasta pärast on ametiäeg läbi ja siis on tegemist juba uue esimehega, kes peab aasta harjuma oma positsiooniga, enne kui võib tegevuskokkuvõtteid teha.

Olen väga õnnelik, et mulle on usaldatud see ametipost. See on avardanud ja avanud minu maailma hoopis uutest vaatenurkadest. Minu maailm on avardunud poliitika-vallas ja minu mõistmine poliitikute olemusest ja nende otsustustest on mõneti teisenenud. Maailm on presidentide, ministrite, suurte ülemuste, väiklaste ülemuste, heade, mõnikord võibolla ka pisut halbade inimeste tegevusmaaks. Tuleb tõdeda, et maailm on nagu avar loomaaed, ja see tõdemus on ka ainus, mis mind sealjuures närvišokist on hoidnud. Ega siis uss ja kährik ei ole sellepärast pahad, et nad on uss ja kährik. Maailmas on neid kõiki vaja. See, et maailm on loomaaed, ei ole üldse väga humaanne mõte. Ma ei ole sellega rahul. Mind rahustab aga see, et juba vana Hiinas jagati inimtüübid loomadeks: üks on rohkem lõvi kui teised ja siga on

on tark loom. Ise olen ahv. Lõpuks taandub küsimus sellele, et igal loomal oleks oma roll ja koht selles looduse ringkäigus.

Igatahes olen selle ja paljude muude asjade tulemusel hakanud mõtlema, mis loom on arhitekt. Mis on arhitekti roll Eestis? Usun, et riik jõuab selleni, et seadustab juba ammuse tõe, et maju võiks üldjuhul projekteerida ikka spetsialistid. Kutsekoda annab välja inseneride ja arhitektide kutsetunnistusi. Ilmselt saame korda ka kvaliteetse ehitamise standardid, normistikud ja kõik head tavad. Seda kindlasti tänu Euroopa Liidule. Kindlasti lähivad paljud regulatsioonid ja bürokraatlikud võtted ka üle piiri.

Siiani on aga lahtine ja ilmselt ka jääb lahtiseks, kas arhitekt on kunstnik või praktiliste teadmiste valdaja. Kui küsida, mida arvavad kliendid, siis ka nemad on segaduses. Osa neist soovivad tellida kunsti ja teised pragmaatilisi ehitusprojekti tööjooniseid. Tellija põhiline soov on selgus. Kas me saame seda neile pakkuda? See hoiaks ära hulga rahulolematust. Selleks, et ei tekiks vastuolu, kus klient tellib endale kuiva arhitektuurse tööjoonise, aga saab kunsti, või tellib kunsti, aga saab hoopis odavad tööjoonised. Meil kui arhitektidel on tähtis roll öelda ühiskonnale, kes me oleme. Meid on nii vähe, et ainus võimalus selleks oleks iga arhitekti osalus. Seisukoht peab olema, ei tohi jääda ujuma teenimisvõimaluste meres. Siit jõuab välja tõdemuseni, et maailma eri riikides on arhitekti rolli mitmeti käsitletud. Mõnes riigis on arhi-

tekt mitte ainult projektijuht, vaid vastutab ka ehituse valmimise eest ehitusplatsil, ehituse kogu raha käib läbi arhitekti. See on riigipoolne sund, et tagada ehituse pikaajaline kvaliteet. Teisel juhul julgeks öelda, et arhitekt on taandatud/ülendatud kunstnikuks - kuidas võtta. Kunsti siinjuures tuleks mõista kui vaimset ja füüsilist vabadust. Igaljuhul ei tegele arhitekt ehitusprotsessi eest vastutamisega. Teeb oma joonise ja talle öeldakse, et ära nüüd rohkem sega, nüüd hakkab üks tõsine tegevus. Kui ehituse käigus toimuvad muutused vastavalt elu nõuetele, siis arhitekt ei tohiks sekkuda, sest temal pole piisavalt pädevaid juriidilisi lepinguid, vastutuskindlustust ja käivet. Kunstnik on nõrk ja teda tuleb päriselust mitte traumeerida lasta.

Nende kahe ülalmainitud rolli vahel õigutakse liiga suure amplituudiga. Peaksimise suutma kutsetunnistuse väljaandmise kaudu, heade võistlustavade järgimise kaudu ja kogu oma muu tegevuse kaudu selgeks teha, mis rollis arhitekt on. Kumbki neist rollidest pole iseenesest halb. Eksisteeribki arhitekthe-kunstnikke, kes viivad edasi suurt mõtet, toetudes mõtlemisvabadusele. On arhitekthe, kes vastutavad kollektiivse projekteerimise eest ja võtavad kohati kolossaalseid vastutusi. On kohaliku omavalitsuse töötajad, kes vastutavad omavalitsuse ehk avalike huvide kaitsmise eest; on ka akadeemilisi töötajaid, kes vastutavad akadeemilise sõnumi eest, mõnes mõttes jälgides kõr-

valt seda segast maailma. On ülioluline, et nad kõik oleksid olemas ja tõsiselt oma tööga hõivatud; et nad mõnes mõttes isegi vastanduksid. Oluline, et nad ise mõistaks, millises positsioonis nad on. Ei saa olla kõigis positsioonides ühekorraga. Tundub, et seda ei mõista tellijad ja ka ühiskond tervikuna. Detailplaneering ja seadusandlus toimivad hoopis kolmandat moodi. Väga raskelt tuleb siiani mõistmine, et omavalitsus peaks seisma tervikliku nägemuse eest.

Arhitektil on õigus projekteerida klientidele kõike, mida temalt tellitakse. See on mäng, mis tuleb läbi mängida enne, kui otsustada tulemuse üle. Räägitakse palju kohustusest, et arhitekt peab kinni pidama planeeringutest, seadustest, muinsuskaitseõuetest jne. Selliste piirangutega suletakse ta kitsasse karp, kus looming on välistatud. Selle tulemusel jääb läbi mängimata terve hulk võimalusi ja vaimses plaanis potentsiaalselt suuri mängu. Mis tähendab seda, et kui arhitekt teeb tellijale mingi töö, ei tähenda see, et seda peab automaatselt ehitama hakkama. Ühiskonnas peab olema välja töötatud protsess, mille abil saab hinnata, kas projekti on ikka võimalik realiseerida. Projekte läbi mängides ei astu arhitekt üle mingi piiri. Mul ei ole valmislahendusi, kuidas peaks seda korraldama, kuid sellega olen arhitektide liidu esimehena sunnitud tegelema ministeeriumides, et korraldada või ka mitte korraldada arhitektuurivõistlusi. Kõlgun etteheidete ja kiituste vahel. Et positsioneeruda, selgitada ja ka ise mõis-

ta. Mõnikord olen selgitamiseks kasutanud juristide abi – sest on nii prokurörid kui kaitsjad –, et tekiks võimalus tõe väljumiseks nähtamatust tsoonist.

Praegu peab meie noores sootsiumis tegelema just sellega, et kuidagimoodi teadvustada arhitektirole, et need jõuaksid välja seadusandlusesse, kultuuriministeeriumi arhitektuurikomisjonini. Siit jõuab teise olulise punktini – kultuuriministeeriumi juurde loodud nõuniku kohani. Koht, mis on loodud endise ministri abil või vaatamata talle. Kuna tegemist on uue töökohaga ministeeriumi juures, siis pole veel päris selge, millega nõunik tegeleb, mida vedama hakkab, mida peab tegema ja mis rollis on kultuuriministeerium arhitektuuriküsimuste otsustamisel.

Kas see päädib riigiarhitektiga või jõuab mingi muu institutsioonini? Kas suureneb arhitektuuriga tegelevate ametnike arv kultuuri- või mõnes teises ministeeriumis veel või ei laiene ega toimu miskit. Praegu on ta riigis üks ja peab suutma koordineerida ja mõjutada mitmete ministeeriumide alluvusse jäävat tööd, mis on arhitektide seisukohalt kriitiline. Need küsimused on kindlasti õhus ka järgmiste aastate jooksul. Loodan, et viie järgmise aasta jooksul saab selgeks, kuidas poliitikat paremini ajada. Ikka selgeks, et tõist tegemist ja võimu rakendamist tasakaalustada.

Et arhitektide liit oleks loomevõimeline, tuleks sinna haarata võimalikult palju uusi liikmeid, ka noori. Siiani ei ole kellelegi peale käidud, pole helistatud, e-ki-

ju saadetud. Arhitektide liitu astumine ei tähenda automaatselt kutsetunnistuse saamist, nagu see oli kunagi varem. Praegu peaks liitu kuulumine tähendama seda, et arhitekt hindab neid väärtusi, mida tema kolleegidki, ja tegutseb arhitektina. Kutsetunnistuse võib saada ka arhitektide liitu kuulumata.

Õhku on tõusnud ja jäänud ka arhitektuurikeskuse loomise teema. Keskus, mis tegeleks koostöös mitmete organisatsioonidega arhitektuurialase koolituse, näituste, ürituste korraldamisega. Kui rääkida kultuuriministeeriumi ja ka teiste rahastajatega, siis nad on nõus toetama eriala liitudest väljaspoole jäävaid projekte. Erialaliite, kes võiksid kõige otstarbekamalt riigile teenuseid pakku- da, et korraldada oma valdkonna tegevust, on palju, kahjuks on nad rahastamisest ilma jäetud. Kuid Eestis võiks kasutada teiste väikerahvaste juures kasutatud mudelit. Šotimaal, Hollandis, Taanis ja Soomes tegutsevad sellised keskused. Praegu võib Eestis näha nelja tüüpi arhitektuuriasutusi. On keskus, mis tegeleb ürituste, koolitamiste, näituste, omavalitsuse toetamise, laste ja noortega jne. On arhitektuurimuuseum, mis tegeleb arhitektuuriajaloo ja museaalsete väärtustega. On kutseharidusasutused, kus õpetatakse arhitekti eriala. Ja on arhitektide liit, kus tegeldakse oma liikmetega. Uue keskuse loomise läbi liidu tähendus teiseneks või õigemini - EAL saaks kontsentreeruda oma liikmete vajadustele. Oluline on diversiteet, mis tagaks värske ja dialoogi.

Lõpuks ei pääse ka meediast. Praeguse seisuga on arhitektide liit pidanud pidevalt just meedias oma seisukohti välja ütlemas. Kas see on arhitektide liidu roll? Kuid elame meediaajastul ning avalik meedia on sageli ainus võimalus, et enast ühiskonnas kuidagigi nähtavaks ja kuuldavaks teha. Kas arhitektide liit peab nii palju arhitektuuri/ehituspoliitikasse sekkuma? Ikka kostub, et arhitektide liit peaks teisiti käituma. Arhitektide liidu juhtkond saab tõstatada probleeme, kui see on olnud liikmete soov, kui küsimused on õhus olnud. Mida aktiivsemad on liikmed, seda tugevam on liit.

10. EALI OLULISEMAD TEGEVUSPLAANID 2007-2008 (ÜLAR MARK)

- Luua baasplatvorm seadusandluse korrastamiseks ja muutmiseks, et arhitektid saaksid probleemideta tegeleda loovalt oma põhitööga.
- Õhutada arhitekte (sh noori arhitekte) astuma EALI liikmeks.
- Võimalusel püüda teostada ideed luua Arhitektuurikeskus, kes mh korraldaks arhitektuurialaseid üritusi. Praegune rahastamisskeem ei võimalda EALil teatud ettevõtmiste läbiviimiseks rahalisi vahendeid saada. Arhitektuurikeskuse projektidele oleks rahastamisskeemi järgi võimalik raha taotleda.
- Püüda tagada EALI liikmetele juriidilise toe andmine. Selleks vaja sõlmida konkreetse(te) advokaadibüroo(de)ga leping(ud).

- Välja töötada projekteerimise hinnastatistika. Praegu on projekteerimishindades kõikumine mitmesajaprotsendilise.
- Arendada edasi EALI kodulehte.
- Jagada liidu liikmeile loometoetust. Vastavalt Loovisikute ja loomeliitude seadusele on neil EALI liikmeil, kes on mingil põhjusel kaotanud töö ja kel puudub iga-sugune sissetulek, võimalik saada riigilt loometoetust. Kui loometoetusteks mõeldud raha ära ei kulutata, on võimalik eraldada seda raha loomestipendiumiteks.
- Jätkata suunda kajastada EALI seisukohti kõrvõimalike meediakanalite kaudu. EALI senine kogemus nim. valdkonnas on igati positiivne: olulistes linnaruumilistes küsimustes on suudetud EALI otsuseid ja seisukohti jõuliselt kaitseda ja meediakanalistes kajastada.

Soovitus EALI liikmeile: Olge aktiivsed! Andke soovitusi, ettepanekuid, millised kohad EALis nõrgad on. Tegelege rohkem loominguga!

11. KINNISVARAHAIDE PARADIIS (MAIRE HAAS, Pärnu sektsiooni esinaine)

I osa: PÄRNU

Eestis on üks kena koht – Pärnu sellel nimeks. Siin on meri, rand ja laht, ärge pange imeks.

Meres elab palju kalu, mõned neist on haid.

Hai see noolib maiuspalu: kinnisvara, metsa, maid.

Pärnu ongi maiuspala – palju sagib kosilasi. Rahakotid puuga õlal, sumiseb kui mesilasi.

Saime osta väikse krundi, eramaja oli pääl. Teeme sinna kõrge torni, et kõik merevaadet näeks.

Ehitame uhke lossi krundi servast servani. Naabrid tõmmaku end kõssi, nad maasse lööme kõrvuni.

Arhitektilt küll ei telli meie ühtki tööd. Inspektor ärgu tehku kolli – lööme teda alla vööd.

Linnavalitsus ei koti meie ehituse hoogu. Teeme lahti rahakoti, *money* lendab nagu loogu.

Pärnu on me paradiis, raha haide imemaa. Kõike juhtuda siin võib, raha eest siin kõike saab.

Ametnikke kinni maksta - meile see on naljaasi. Linnapeadki võime lüpsata, abiks kasvõi lüpsimasin.

Ülar Saar ei võtnud maksu... Kohe leiti teine lahend. Kätte sai ta oma laksu – vangitorn on abivahend.

Istus ära kaks ööpäeva ja ei leitud miskit süüd. Märterluse eest saab Taeva...! Kuid Ülar Pärnust lahkus nüüd.

II osa: VALLAD

Linna ümber on meil vallad: Audru, Sauga, Tahkuranna. Põllutööle andnud alla – põld seal uudset vilja kannab.

Kipsi külvad – cyproc kerkib. Viskad tera fibot mulda, Varsti Fibo-plokke tärkab. Maa see toodab sula kulda!

Teisel põllul terved majad maa on endast välja ajand. Ühte nägu nagu vennad lähestikku seadnud ennast.

Ilmastik ei mängi rolli - olgu vihm või tuulevihh - ikka kasvab küla „Lolli“, maju kerkib nagu mühin.

Vaene rahvas, vaene maa – barakimajast küllalt saab. Papist-vatist kokku löödud, hästi kähku maha müüdüd.

Kuigi tegu maise maaga, On haisid liikumas ka siin.

See on Eesti nukker saaga:

KÕIK MÜÜGIKS!
MAHA HÄBI, HINGEPIINI!

III osa: SEKTSIOON

Arhitektidel on liit,
ilutsevad isekeskis,
nagu linnud *vidiit-vidiit*,
neist ei sõltu mitte miski.

Liidul Pärnus on seksioon -
ikka joon, joon, joon.
Selles mõttes joon on kriips
Ja alkoholist mitte üks piiks.

Maire on siin esimees,
kuigi naine, mitte mees.
Tema teha tingel-tangel –
korra kuus on kohv ja kringel.

Kui on mõnel liikmel juubel,
siis saab ikka teha pidu.
Pidutseme end aastasse uude
ja lihtarhitektidega täiendame oma ridu.

Külas käivad tuntud firmad:
Idema ja Elektrolux,
Di-Disain ja Pärnu Põrand,
Aeroc, Viking ja Velux.
Ehituse ABC Kaia Reimo isikus
Kähku meile selgeks teeb,
kuis käib ehituse ABC.

Kuid abi pole mitte miskit,
kui ilutseme isekeskis.
Arhitektuurist saand anarhia,
linna valitseb oligarhe ja...

...kolemaju muudkui tekib,
olgu maal või linnas.
Silmanurka pisar tekib,
süda lõhkeb rinnas.
Elu masendab mind ära,
arhitekt ei olla taha.
Palun peatage Maakera –
ma tahan minna maha!

12. REVISJONIKOMISJONI SÕNAVÕTT JA EAL MAJANDUSAASTA ARUANDE KINNITAMINE

(RAIVO TABRI, Revisjoni komisjoni liige)

R. Tabri loeb ette EAL majandusaasta
aruande. Aruanne kinnitatakse ühe-
häälselt.

13. EAL SEENIORIDE SEKTSIOONI TE- GEVUSE ARUANNE veebruar 2006- märts 2007

(HEILI VOLBERG-RAIG, EAL seenioride
seksiooni esinaine)

EAL seenioride seksioon tegutseb ala-
tes 05.03.1998. Sellel kuupäeval toimu-
nud eestseisuse koosolekul koosõlasta-
ti seksiooni põhimäärus ja EAL esimees
K. Vellevoog kinnitas selle oma allkirja-
ga.

Seeniorarhitektid on pensionieas arhi-
tektid. Täna seisuga on EALi 365-st liik-
mest seeniorarhitekthe 137.

Aruandeaasta kestel oleme korraldanud
järgmised üritused (NB! Nagu alati, on
meie üritused mõeldud kõigile EALi liik-
meile):

- 8. juunil 2006 arhitektide ekskursioon
KUMU-sse (korraldaja D. Bruns)
- 8.-9. augustil 2006 sõit Soome (kor-
raldaja H. Volberg-Raig)
Osa võttis 31 arhitekti Tallinnast, Tartust
ja Viljandist. Külastasime:

1. Elamumessi Espoos
2. Hvitträski muuseumi
3. Järgmisi näitusi Helsingis:
  - a) rahvusvaheline suurnäitus ARS 06
Kiasmas
  - b) Soome arhitektuur 0405 Arhitektuu-
rimuuseumis
  - c) IITTALA 120 klaasinäitus Disainimuu-
seumis

- 8.-9. septembril 2006 maakonnapäev
Põlvamaal (organisaatorid M. Saks, F.
Toms, H. Volberg-Raig).

Osavõtjaid oli 37 arhitekti Tallinnast, Tar-
tust, Viljandist. Päevaplaanid koostas ja
kohapealset ringkäiku juhtis arhitekt
Marika Saks Põlva Maavalitsusest. Koh-
tuti Põlva linnapeaga, Põlva maavane-
maga. Ühisel arutelul puudutati mitmeid
kohalikke arhitektuuriprobleeme. Seo-
ses sellega, et Põlvas ei ole enam ei lin-
na- ega maakonnaarhitekti ametikoh-
ta, anti edasi EALi eestseisuse järgmised
soovitused:

1. probleemide puhul tellida EALilt
ekspertiisi või
2. sõlmida leping mõne arhitektuuribü-
rooga. Kord või kaks kuus tuleks arhi-
tekt Põlvasse probleeme arutama ja la-
hendama. Sobiva büroo leidmine toimuks
EALi egiidi all.

- 18. detsembril 2006 August Volbergi

100. sünniaastapäeva tähistamine
Koguneti A. Volbergi kalmule Metsakal-
mistul, kus süüdati küünlad. EAL aseesi-
mees M. Mutso asetas mälestuskimbu.
Toomas Rein meenutas pikemalt oma
õpetajat ja sõpra August Volbergi.

- Iga kuu alguses (va juuli, august, sep-
tember) toimuvad seenioride klubilise
iseloomuga kohtumised. Kokkusaamis-
tel arutatakse eriala probleeme, vahe-
tatakse infot, kohtutakse külalistega
(näit. 7. novembril 2006 legendaarse
eesti inseneri August Komendandi ven-
natütre insener Mare Komendandiga),
õnnitletakse juubilare.

14. ÜLEVAADE ACE TEGEVUSEST (ANDRES LEVALD, Eesti esindaja ACE-s)

ACE - Architects Council of Europe ehk
Euroopa Arhitektide Nõukogu EAN te-
gevus on suunatud ennekõike arhitekti-
de tegevuse integreerimisega ühiskonda
ja arhitektuuri kui olulise tegija mõju
suurendamisele ehitatud keskkonnas.
EAN esindab enam kui 30 arhitektuuri-
organisatsiooni EL liikmesriikides ja ena-
mikus kandidaatriikides. 2 x aastas toi-
mub EAN peassamblee. Assambleedel
analüüsitakse tehtud tööd ja seatakse
sihte edasiseks (töö toimub komisjoni-
des).

EAL on EAN täisliige alates 2004. aast-
tast. Alates 2002.aastast esindab orga-
nisatsioon Eestit Andres Levald. Eesti
esindamine Nõukogus on oluline, kuna
seal tegeldakse samade probleemidega,
mis on päevakorras ka meie kohaliku

arhitektuuripoliitika edasiarendamisel. EAL on seisukohal, et Eestis peaks rohkem tähelepanu pööratama EAN soovitudele ja vastuvõetud otsustele ning neid Eesti arhitektuurivaldkonnaga seotud seadusandluses rakendada.

2006. aastal esindas arhitekt Tõnu Laigu Eestit Euroopa Arhitektide Nõukogu (ACE) 10-liikmelises juhatuses. Nii kõrgele kohale ei ole varem Eesti arhitektuurivaldkonna esindaja Euroopa tasemel tõusnud. Täiendavat infot juhatuse tegevuse kohta on võimalik küsida Tõnu Laigult.

Tegevusest

2006. aastal toimus 2 EAN peaassambleed. Assamblee raames toimuvatel istungitel, mis on sisuliselt arhitektuuripoliitilised arutelud, käsitletakse EAN tegevussfääri kuuluvaid valdkondi. Kevadisel assambleel analüüsiti arhitekti kohta ühiskonnas, sүgisel EAN tegevusstrateegiat. Tegevusstrateegias seati eesmärgiks Euroopa institutsioonide senisest veel tugevam teavitamine liberaalse turuvõistluse sotsiaal-kultuurilistest kõrvalmõjudest ning surve avaldamine, et seada ehitatud keskkonna kvaliteet Euroopa kodanike üheks põhiliseks avalikuks huviks EAN – Euroopa Liidu liikmesriikides tegutseva 350 000 arhitekti esinduse ja Euroopa Komisjoni ühiskondliku surveorganisatsiooni – olulisemateks tegevusvaldkondadeks on arhitektide huvide kaitsmine koos vastava lobby-töö tegemisega, sh avalike ehk riigihangete temaatikasse puutuvate probleemide

lahendamine, arhitekti kutsenõuetest kinnipidamise tagamine, tegevuskeskkonna parandamine jne. EAN seisukohti väljendab arhitektuuripoliitika raamat Arhitektuur ja elukvaliteet, mis on kättesaadav ka eesti keeles.

Jätakuvalt on aktuaalne EAN liikmesriikidele välja antud soovituslik juhendmaterjal (Public Procurement Guidelines, mille täiendamiseks on väljatöötamisel soovitusel erinevate arhitektuuriga seotud hangete korraldamiseks. EANi seisukohaks on, et arhitektiteenuste ostmisel hankekorras lähtutaks senisest enam kvaliteedist. Ka Eestis on püütud EAN sellekohaseid vastavaid soovitusi riigihangete puhul seadusandlusesse sisse kirjutada, kuid kahjuks on see väga vaevaline seoses suurte ehitusfirmade ringkaitsele ja majanduslikule toetusele Eesti erakondadele. Loodame parimat uuel Riigikogult, kus koalitsioonis olevate erakondade hulgas on arhitektuuripoliitika toetajaid. Valmimas on üle-euroopaline ülevaade arhitekti tegevuskeskkonnast ning arhitektiteenuste hindadest. Samas ei leidnud üldist toetust ettepanek Euroopa arhitekti kutseorganisatsiooni ja vastava kutsepassi sisseseadmisest, kuid teema on endiselt päevakorra. 2006. ja 2007. aastal on EAN presidendiks prantslane Jean-Francois Susini. EALi osavõtt EAN tööst oli 2006.aastal varasemaga võrreldes tugevam – seda kindlasti põhjusel, et EAN 10-liikmelisse juhatusse kuulus EALi esindajana Tõnu Laigu.

Eestis peaks rohkem tähelepanu pööra-

tama EAN soovitudele ja vastuvõetud otsustele ning neid Eesti arhitektuurivaldkonnaga seotud seadusandluses rakendada. Informatsioon EAN poolt vastuvõetud otsuste kohta on kättesaadav perioodiliselt ilmuvas teabelehes – selles antakse asjakohast infot vastuvõetud erialade direktiivi kohta, soovitusi Euroopas korraldatavate arhitektuurivõistluste läbiviimiseks jne. Kogu informatsioon on saadaval EAN kodulehel www.ace-cae.org, juurdepääsuks liikmetele määratud osale (Members Network) saab tunnussõna EAL sekretariaadist.

15. ARUANNE UIA-BAUA TEGEVUSE KOHTA

(HINDREK KESLER, BAUA esimees)

1. Eesti arhitektuuri näitus Prahis 20.04.06 - 04.06.06.

20. aprillist kuni 04. juunini käesoleval aastal toimus eesti arhitektuuri tutvustava näituse Eramu 2002-2006 ekspositsioon Prahis. Näitus avati 20.04.06 Praha Rahvusgaleriis (National Gallery of Prague), mis kujutab endast 20-ndatel ehitatud tolle aja kohta väga moodsat näitusehoonet, mille funktsioon näitusehoonena pole aegade jooksul muutunud. 70-ndate alguses oli hoones suur tulekahju (põles seest täiesti tühjaks), kuid nüüdseks on ta restaureeritud oma täies hiilguses.

Näituse ametlik organisaator oli AC Expo s.r.o. (hoonet rentiv ja näituse korraldav org.). Peale selle osalesid organiseerimises Eesti ning Tšehhi Arhitektide Liidud.

Näituse avamisel osalesid Eesti poolt Ü. Mark, M. Mutso ja H. Kesler. Tšehhi poolt mitmed Tšehhi ja Slovaki arhitektide liitude, kuid ka eesti-tšehhi sõprusühingu kohalikud esindajad.

Näituse tšehhipoolsed organiseerijad:

- Oleg Haman – tšehhi arhitekt, tšehhi AL president, kellega meil tekkis kontakt Peterburis, seotud UIA tegevusega, üldkүsimused, näituse idee autor
- Josef Sleha – AC Expo tegevjuht – üldkүsimused
- Petr Ivanov – näituse peakorraldaja – kogu AC EXPO organisatoorne hing, võiks öelda
- Marie Pragrova – AC Expo projekti juht, kes meie näitusega tegeleb
- Radomira Sedlakova – näituse kuraator

Näituse eestipoolsed organiseerijad:

- Hindrek Kesler – EAL, BAUA esimees: üldkүsimused, koordineerimine
- Urmas Oja – näituse kuraator
- Ingrid Ruudi – eesti arhitektuuri üldisemalt tutvustava artikli koostaja tšehhi arhitektuuriajakirjas Architekt.

Näituse kataloogi koostas Tšehhi pool – peale informatsiooni näitusetööde ja tegijate kohta ka üldhariv materjal Eesti ja eesti arhitektuuri kohta, kuna teadmine meist on seal nõrk. Kataloogi materjal oli rohkem populaarteadusliku suunitlusega.

Ajakiri Architect – mõeldud professionaalidele. Ingrid Ruudi artikkel tutvustas arenguid eesti arhitektuuris üldisemalt.

Kokkuvõttes võib üritust pidada õnnestunuks. Huvi näituse vastu tundus olevat suur ning selle reaalseks väljenduseks on ka kokkulepe slovakkidega näituse eksponeerimisest Bratislavas käesoleva aasta septembris-oktoobris.

Näitust sponsoreeris Eesti poolt KULKA ja õnnestus saadud summade ka eest üritus läbi viia ilma eelarves ette nähtud ületamata.

2. Eesti arhitektuuri näitus Bratislavas 10.10.06 – 05.11.06.

Praha näituse avamisel viibisid ka arhitektid Slovakiast ning neil tekkis soov näitust eksponeerida ka Slovakkia pealinnas Bratislavas. See idee realiseeruski sügisel 2006 ning 10. oktoobril avati Eramu 2002-2006 näitus Bratislava Rahvuseumuseumi vestibüülis. Näituse avamine ei toimunud ehk küll nii pidulikult ja glamuurselt, kui Prahast, kuid huvi näituse vastu oli suur ning sõnavõttude oldi üllatunud eesti arhitektuurilise mõtte kõrgest tasemest. Avamisel viibis ka Eesti suursaadik Viinis pr. Saarsalu-Layachi. Näitust sponsoreerisid KULKA, Eesti saatkond Viinis, Slovakkia Energiasäästlike Majade Instituut (Institute of Passive Houses - IPH) ja Slovakkia Rahvuseumuseum. Näituse Slovakkia-poolsed organisatorid olid Juraj Bondora IPH-st ja Martin Masek - tegevarkhitekt ja kohaliku arhitektuuriajakirja väljaandja.

3. UIA II regiooni töökoosolek Tbilisis 5.10 – 7.10.06

5.-7. oktoobrini toimus Georgia pealin-

nas Tbilisis UIA II regiooni üks kahest koosolekust, mis toimub regulaarselt kongresside vahelisel ajal. Koosolek oli esimene peale Istanbuli 2005. a. kongressi. Üritusele heitis varju 3. oktoobril alanud Georgia blokaad Moskva poolt, tänu millele (ilmselt) mitmed liikmesriigid üritusel ei osalenud. Puudujate hulgas olid Venemaa (muidugi), Ukraina, Tšehhi, Ungari, Sloveenia, Rumeenia, Poola ja Armeenia esindajad.

Meid võttis vastu soe ilm ja veel soojem, et mitte öelda lausa kuum Georgia külalislahkus. Veel kord sain kinnitust sellele, kuivõrd selle lõputu külalislahkuse juures on neil veel nõ. ekstra käik baltikumid ja eriti eestlaste suhtes – kuna arhitektuurielu juhtfiguurid on valdavalt 50-70 aastased, siis on neil hästi mees vanad eesti sõbrad, keda meenutati pidevalt. Selles koosluses on erandiks Georgia Arhitektide Liidu uus esimees David Abuladze, mees kolmekümnendates, kellest räägiti kuluarides palju positiivset ja kiideti eriti tema organisatorilenti ja suhteid (suhted – need on Georgias kõik, või peaaegu kõik!).

Koosolek toimus Tbilisist mõni kilomeeter väljas mägede vahel paiknevas hotellis, kus ka elasime. Hotell oli suuresti isemajandav, sest hommikuti oli lipsude ja valgete särkidega hotelli restorani kelneritel tegu hotelli lehmakarjaga, mille noored liikmed uudishimulikult terrassidele kippusid.

Et vältida käesoleva ülevaate liigset venimist, ei hakka ma koosolekut süsteemset refereerima, vaid peatun olulisemal.

Koosolekut juhtis UIA II regiooni president Martin Drahovsky, kelle ettekandest moodustas olulise osa UIA üldiselt kehva finantsseisu analüüsimine. Ta tuli välja ideega teha UIA II regiooni oma veebilehekülg, ja nn. UIA Newsletter, mis saadetakse eranditult kõigile UIA liikmesmaade erialaliitude arhitektidele – see tagaks piisava sponsorite huvi enast mõistlikus mahus reklaamida. Drahovsky lubas esineda konkreetsete lahendustega enne järgmist koosolekut. Informatsiooniks veel, et on alustanud tööd digitaalne UIA TV Channel – www.uiatv.org. Seda väljundit võiksime ära kasutada, kuna arhitektuurifilmide tegemine on meil juba traditsiooniks saamas.

Regionaalse kuuluvuse küsimuses tundub, et jää on hakanud liikuma, kuivõrd seda lubab järeldada asjaolu, et sel teemal on hakatud palju rääkima. Peale Balti riikide soovi kuuluda I regiooni (kus on enamik EL maid), on esile tõusnud ka mitmed teised ettepanekud, nagu Kasahstani soov olla tihedamalt seotud IV regiooniga (kaug-ida riigid, Okeania) ja Musta mere äärsete riikide soov moodustada UIA sees mingi neid suhteliselt sarnaste probleemidega maid ühendav struktuur.

Teemaks olid ka arhitektuurivõistluste võistlustingimused. On kujunenud seisukoht, et UIA, ACE ja miks mitte ka kohalikud arhitektuurivõistlused toimuksid mingi ühtse reeglilikku alusel. Sellega UIA-s praegu tegeletakse ja esitati soov, et UIA ja ACE liikmesriigid edastaksid

kohalike võistlustingimuste kirjelduse UIA peakorterile. Lähiajal koostab UIA nn. "Arhitektuurivõistluste Korraldamise Nõuannete Kogu", kus on rõhutatud põhimõtet, et "public money must use as PPP (Public Private Partnership) says" (selle teemaga seoses avaldati muret ühe levinud võistlusest möödahiilimise meetodi üle, mis seisneb selles, et hoone ehitamiseks sõlmitakse finantsasutusega liisingleping ja rajatav hoone jääb kuni valmimiseni eraomandusse).

Räägiti ka komiteede tööprogrammidest ja väljendati muret seoses Kultuuripärandi Programmi alusel tehtava töö eest seni vastutava Venemaa "mittemidagitegemise" pärast. Seoses Hariduse ja Kutsesobivuse Komiteega (Education and Validation Committee) nenditi, et RIBA ja SPEN akrediteerimissüsteemid tunnustavad vastastikku teineteist ja ollakse vastu mõnede liikmesriikide katsetele alandada akrediteerimise taset. Georgia pool oli eriti huvitatud kutsevalifikatsiooni süsteemist Eestis, ning lubasin omalt poolt neid selle tutvustamisel aidata.

Lõpuks oli arutelu all ka UIA Torino 2008. aasta kongressi lähenemine ja kutsuti üles tegema õigeaegselt ettepanekuid võimalike ühis- kui ka regionaalsete-lokaalsete näituste jm. ürituste kohta sellel foorumil. Ideed peavad küpsed olema UIA II regiooni koosoleku ajaks, mis toimub 2007. aastal.

Lõpuks – Tbilisi tundus olevat majanduslik arenguetape, kus Eesti oli kuskil 90-ndate keskel, kuigi kultuuride erinevuse tõttu ei saa seda võrdlust päris üheselt

võtta. Uusi hooneid ehitatakse vähe, igal juhul ei tutvustatud meile ühtegi viimasel ajal valminud moodsat hoonet ja peale mõne üksiku superrikka ärimehe villa ei näinud ka bussiaknast midagi eriti huvitavat. Seevastu suuri kaubamaju pole, isegi ehitusmaterjalidega kaubeldakse hektarite-suurustel kaootilistel turgudel, kust võid mõnest putkast osta siis näiteks Brandt-pesumasina või itaalia klinkerplaat. Keset linna on küll kerkinud tohutu suur uus kirik, kuid see on ehitatud traditsioonilises stiilis. Palju räägitakse restaureerimisest, kuid vanalinnast on tänaseks restaureerida jõutud üsna väike osa. Ka vanu ehitisi on Georgias üllatavalt vähe selle rahva tohutu pikka ajalugu arvestades, kuid see on sellest paljukannatanud maast üle käinud sõdasid arvestades üsna loogiline.

4. ACCEE koosolek Firenzes 27.11.06 - 01.12.06

Sel ajavahemikul toimus Firenzes ACCEE ehk Architects' Council of Central and Eastern Europe esindatud riikide rahvusvaheline kohtumine, kuhu oli palutud vaatlejatena osa võtma ka Balti riikide esindajad. Osales Hindrek Kesler ehk allakirjutanu kui BAUA esindaja.

Ürituse peaorganisaator oli Aleksander Korbut – Valgevene AL president ja promootor Romualdo Del Bianco Foundation koos selle organisatsiooni värvika juhi Paolo Del Bianco'ga. See fond toetab kunsti ja arhitektuuriga seotud projekte eesmärgiga arendada kunstnike ja arhitektide rahvusvahelisi suhteid, leida

talente ja aidata neid rahvusvaheliste suhete loomisel. Nende erilise tähelepanu all on Ida- ja Kesk- Euroopa, kuid tegeldakse ka projektidega Aasias ja Kaug-Idas. Koosoleku teema oli – Uued suunad arhitektuuris kolmanda aastatuhande alguses (New direction in the architecture in the beginning of the third millennium). Osavõtjad üritasid oma ettekanded selle teema alla mahutada küllaltki suvaliselt – midagi põrutavat ettekanded ei sisaldanud, pigem andsid põgusa ülevaate mingist konkreetsest teemast antud riigis. Näiteks Venemaa ettekandja, Moskva Arhitektuuriinstituudi õppejõud ja Moodsa arhitektuuri Ajaloo osakonna juhataja Juri Voltshok'i rääkis sellest, mis olukorras on 20. sajandi esimesel poolel Venemaal ehitatud konstruktivistlikud hooned. Ettekandes tõdeti, et hoonete olukord on halb ja investorid, kes ei pea sellest arhitektuurist, kipuvad ehitama neid oma suva järgi ümber.

Ettekandega esines ka Martin Drahovsky, UIA II regiooni president.

Martin Drahovsky puudutas järgmisi teemasid:

- UIA sooviks, et ACCEE kujundaks jooksvalt omapoolsed ametlikud seisukohad UIA struktuurides käsitletavate teemade kohta, nagu näiteks kutsekvalifikatsiooni ühtlustamine. See annaks ACCEE –le kaalujuurde.
- MD esitas idee luua teatud olulistest valdkondades UIA komisjonidele nn. regionaalsed alakomisjonid. Eriti vajaks tema sõnul II regioon PPC ehk Professional Practice Committee regionaalset alako-

misjoni (mõneti mõte õige, sest olles ka ise seisukohal, et põhimõtteliselt võiks BAUA osaleda ühe-kahe tähtsaima komisjoni töös, tuleb tõdeda, et kui PPC töökoosolekud toimuvad valdavalt USA-s, siis osalemine koosolekutel on meile liialt kulukas).

- Ettevalmistamisel on UIA II regiooni koduleht.

- Uudis! Austria on UIA –st lahkunud!

- Tomas Kanzler FI –st (Financial Committee) teavitas MD ettekande vahel, kuidas areneb UIA regionaalsete eelarvete loomine selleks, et ka väiksemad riigid saaksid üritusi korraldada. Lubas välja tulla konkreetsete ettepanekutega 2007. a. jaanuaris.

- MD sõnul peab jõudma koostöö memorandumini ACCEE, UIA ja MASA vahel, mis sätestaks nende osaliselt kattuvate organisatsioonide tööjaotuse ja kohustuse omas sektoris tööd teha. Tööd on vaja teha k.....! – läks MD päris emotsionaalseks.

- Kurb jutt rahast ja ellujäämisest – ehk siis soovitus sektiioonidele otsida sponsooreid, kes oleksid nõus oma reklaami avaldamisega UIA kodulehtedel.

Veel esines Venemaa esindaja Juri Gnedovski (end. UIA II regiooni president), kes soovis, et UIA regionaalne struktuur säiliks. Esitas nalja muusikust, kes soovis tooli vahetada. Rääkis teravamatest probleemidest, nagu välismaa arhitektide töötamine Venes, suurfirmade korraldatavad arhitektuurivõistlused, kus osalevad vaid välisarhitektid, kusjuures ei suvatseta enam isegi arhitektide liitu informeerida toimuvast. Lõpuks näide sellisest tegevusest Gasprom'i 300m kõrguse pilvelõhku-

ja rajamise kava näol, mille kohta palus JG UIA seisukohta ja tuge protesti väljendamisel.

5. BAUA töökoosolek Riias ja valmivamine UIA XXIII kongressiks

Järgmine BAUA (Baltic Architects Unions Association – UIA sektsioon) töökoosolek on kavas korraldada Riias selle aasta mais. Koos Läti ja Leedu kolleegidega arutame meie arhitektuurielu hetkeseisu. UIA XXIII Kongress Torinos 2008.a. läheneb - meil on vaja otsustada Torino kongressil võimaliku ühise esinemisega seotud küsimused. Samuti peame kujundama mitmed seisukohad seoses vahepeal UIA-s toimunuga. Kõne alla võtame ka muudatused BAUA põhikirjas – on ettepanek leevendada põhikirja seda punkti, mis nõuab vähemalt kahe töökoosoleku korraldamist aastas. On arvamus, et piisaks ühest kohustuslikust koosolekust.

6. Lõppsõna

Aasta on olnud UIA-BAUA tasemel mitte eriti aktiivse suhtluse periood, mida võib ka võtta kui valmistumisperioodi järgmiseks 2008.aastaks, mil toimub UIA XXIII Kongress. Enne seda toimuvad mitmed üritused (n UIA II regiooni koosolek), milleks peab BAUA valmis olema ja omama seisukohti mitmetes küsimustes.

Tänu UIA raames tekkinud kontaktidele toimusid 2006. aastal näituse Eramu 2002-2006 kaks ekspositsiooni Kesk-Euroopas ja võimalik on näituse edasine rändamine.

Kokkuvõttes võib öelda, et kuigi UIA or-

ganisatsioonina tundub mõnele Euroopa riikide erialaliitudele ja nende esindajatele praktilise poole pealt suhteliselt kasutuna, on valdav enamus neist jätkuvalt selles org.-s esindatud ning võetakse osa UIA üritustest. On ju UIA ikkagi ainus arhitekthe globaalselt ühendav organisatsioon, mille avaldustel on ka vastav kaal.

ARHITEKTUURIKONKURSID EESTIS

■ Lennusadama ja Patarei ala mahulise planeerimise ideekonkurss

Hankija: RKAS; **kaaskorraldajad:** Justiitsministeerium, Kultuuriministeerium, Eesti Arhitektide Liit.

Ideekonkursi korraldamise eesmärk on saada võistlusalale parim planeeringuline ja mahuline lahendus, mis käsitleb maapinda, funktsioonide paiknemist ning hoonestuse lahendust ning Hankija kaalutlusel ideekonkursi võitjaga teenuste hanklepingu sõlmimine.

Võistlusala asub Tallinna ranna-alal, Patarei kaitsekasarmu ja vesilennuki angaaside territooriumil ja ümbruses. Võistlusala moodustub kruntidest: Kūti 17, Kūti 15a, Kalaranna 2 ja Kalaranna 2a. Ideekonkursiga planeeritav võimalik uushoonestusala on 4,0 ha, võistlusala ca 14 ha ning funktsionaalselt seotud uurimisala ca 50 ha. Ideekonkursi tulemusena leitakse ideekavand, mis on edaspidiseks aluseks maa-ala ja hoonete planeerimisel.

Ideekonkursi tingimusi saab alla laadida

internetilehelt www.rkas.ee/ideekonkurss, täites eelnevalt ideekonkursi kodulehel registreerumisvormi.

Registreerujatele saadetakse kasutajanimi ja parool, mille abil pääseb ideekonkursi lähtematerjale alla laadima.

Info:http://www.arhliit.ee/et/syndmused?action=competition&competition_id=4517

Arhitektuurivõistluse tulemusena leitakse võistlustöö (kavand), mis on edaspidiseks aluseks maa-ala ja hoonete planeerimisel.

Võistlus on anonüümne, üheetapiline ja avalik.

EALi-poolsed žüriiliikmed:

Eesti Kunstiakadeemia Arhitektuuriosakonna juhataja J. Soolep (EAL), maastikuarhitekt A. Levald (EAL), EALi liikmed A. Alver ja Ü. Mark.

Auhinnafond:

Preemiateks ja ostudeks on ette nähtud 940 000.- krooni (60 076.94 eurot), mis jaotub järgmiselt:

1. preemia – 385 000.- krooni (24 605.98 EUR)
  2. preemia – 220 000.- krooni (14 060.56 EUR)
  3. preemia – 165 000.- krooni (10 545.42 EUR) – maksud
- 2 ostupreemiat – a´ 85 000.-krooni (5 432.49 EUR) – maksud

Ideekavandi esitamise tähtaeg: 13. september 2007. a.

EESTI ARHITEKTUURIKONKURSSIDE TULEMUSED

■ Tamsalu linna keskosa ruumilise planeerimise avalik arhitektuuri võistlus

Tööde esitamise tähtaeg oli 12.04.2007. Tamsalu Vallavalitsuse ja EALi koostöös korraldatud võistluse eesmärgiks oli leida Tamsalu linna keskusele parim ruumilise planeerimise ideelahendus, mis määrab ala maakasutuse, maastiku, hoonestuse, arhitektuuri ja infrastruktuuride arendamise põhimõtted, millega tagatakse kontseptuaalne, funktsionaalne ja visuaalne linnaruumiline teravik; saada parim linnaruumiline ideelahendus Tamsalu kesklinnas asuvale raudteeäärsele alale koos võimalike hoonestusmahtude ja funktsionaalsete seostega; leida aktiivseimas tsentrumis asuvale alale parim funktsionaalne ja kujunduslik lahendus, mis on atraktiivne, sobiv ja iseloomulik Tamsalu linnale; siduda kahel pool raudteed paiknev keskusal funktsionaalselt nii üksteisega kui ka Kultuurimaja ja selle kõrval paiknev pargialaga; lisada antud alale eelkõige äri- ja teeninduslikku funktsionaalsust ning muuta see laiemalt kasutatavaks nii kohalike elanike kui ka linna külaliste jaoks. Võistlusele laekus 5 tööd.

Võistluse tulemused:

I preemia – töö märgusõna all „KEVAD PALASSIS“, autorid **Tiina Skolimowski, Kai Süda, Angela Vaher** ja **Risto Parve** (Osaühing ASE).

II preemiat välja ei antud.

III preemia läks jagamisele: preemia väärilisteks tunnustati võistlustöö märgusõna all „UPDATE“, autorid **Indrek Järve, Tõnu Laanemäe, Jaak-Adam Looever** ja **Lauri Saar** (Paik Arhitektid OÜ) ning võistlustöö märgusõna all „RÄHN“, autorid **Ott Kadarik, Mihkel Tüür** ja **Villem Tomiste** (Arhitektuuribüroo Kosmos OÜ).

■ Eesti Vabaõhumuuseumi külustuskeskuse, Ennistuskoja Kanut ja Tallinna muuseumide ühishoidla arhitektuurne ideevõistlus.

Tööde esitamise tähtaeg oli 30.04.07. Eesti Vabaõhumuuseumi, EV Kultuuriministeeriumi ja EALi koostöös korraldatud võistlusele, mille eesmärgiks oli saada parim lahendus Eesti Vabaõhumuuseumi külustuskeskuse - Ennistuskoda Kanut - Tallinna muuseumise ühishoidla hoonetekompleksi ja territooriumi planeeringule, laekus 3 tööd.

Võistluse tulemused:

I preemia (250 000.- kr) – töö märgusõna all „RAUDJAS“, autorid **Siiri Vallner** ja **Indrek Peil**. **Ostupreemia** (a´ 75 000.- kr) – töö märgusõna all „LEEVIKE“ autorid **Ott Kadarik, Mihkel Tüür** ja **Villem Tomiste** (Arhitektuuribüroo Kosmos OÜ) ja töö märgusõna all „VURR“, autorid **Leena Torim, Maia Tüür** ja **Veronika Valk**.

II ja III preemia otsustas põhikomisjon mitte välja anda.

■ Paide Kutsekeskkooli avalik arhitektuurivõistlus

Tööde esitamise tähtaeg oli 18.06.2007. Paide Kutsekeskkooli poolt koostöös EALiga korraldatud võistlusele, mille eesmärk oli saada parim lahendus Paide Kutsekeskkooli hoonetekompleksi ja territooriumi planeeringule, laekus 4 tööd.

Võistluse tulemused:

I preemia (350 000.- EEK) – töö märgusõna all „KES AIAS“, autorid **Mihkel Tüür, Ott Kadarik, Villem Tomiste** (AB Kosmos OÜ).

II preemia (240 000.- EEK) – töö märgusõna all „PUNKTIIR“, autorid **Maarja Kask, Ralf Lööke, Karli Luik** (AB Salto OÜ).

III preemia (240 000.- EEK) – töö märgusõna all „ELA ÕPPIMISE JA ÕPI ELAMISE TARVIS“, autor Erik Nobel (NOBEL Arkitekter a/s).

Ostupreemiad otsustati jätta välja andmata.

TOIMUB EESTIS

ROTERMANNI SOOLALADU
(Tallinn, Ahtri 2)

Keldrisaal

Arhitektuuris peegelduv ajalugu – Arhitektuurimuuseumi püsinäitus.

I korruse saalis

UUDISNÄITUS: Mininäitus arhitektuurimuuseumi ajaloost.

II korruse saalis

KUUEKÜMNENDAD

Eesti moodne arhitektuur

kuni 2. september 2007

III korruse galeriil

Sisearhitektid Väino Tamm & Vello Asi

kuni 2. september 2007

Avatud: 19. mai – 30. september K-R
12.00-20.00, L-P 11.00-18.00

1. oktoober – 18. mai K-P 11.00-18.00

<http://www.arhitektuurimuuseum.ee>

HAAPSAKU KULTUURIKESKUS

kuni 22. juuli 2007

Väike 2002-2006

Eesti Arhitektide Liidu näitus

PÄRNU

30.07.2007-18.08.2007

Väike 2002-2006

Eesti Arhitektide Liidu näitus

RAKVERE

24.08.2007-16.09.2007

Väike 2002-2006

Eesti Arhitektide Liidu näitus

Täpsem avamisinfo EALi kodulehelt.

Täname toetajaid:

Eesti Kultuurkapital

Eesti Ehitus

YIT Ehitus

Pilkington

VIPEX international

Rakvere linn

Haljala Ehitus

TOIMUB VÄLISMAAL

ROOTSI ARHITEKTUURIMUUSEUM

(Stokholm, Fredsgatan 12)

SANAA kuni 19. august 2007

Jaapanis on esile kerkinud uus generatsioon arhitekte. Selle generatsiooni üheks silmapaistvamaks esindajaks on arhitektide duo, kes töötab arhitektuuribüroos SANAA. SANAA on tänapäeva arhitektuurimaastikul kõrgelt hinnatuks muutunud just viimastel aastatel, seda eelkõige oma väljapakutud tehniliste lahenduste ning esteetiliste vaatenurkade ja seisukohtade poolest. SANAA asutati 1995. aastal Tokios ning nende projekte on teostatud üle kogu maailma: 21. sajandi Kaasaegse Kunsti Muuseum Kanazawas, Zollerveini Juhtimise- ja Disainikooli hoone Essenis, Kultuuri- ja Teatrikeskus De Kunstlinie Almeres jt.; selle aasta lõpul peaks New Yorgis avatama nende projekteeritud Uus Kaasaegse Kunsti Muuseum. SANAA on juhtivaks arhitektuuribürooks kujunenud uute kunstiinstitutsioonide projekteerimisel, kuid tegeleb samaaegselt ka mööbli- ja tootedisainiga.

Näitusel esitletakse SANAA loomingut läbilõikeliselt läbi aegade makettide, kolmedimensiooniliste objektide, fotode, videofilmide abil. Näitusel esitletav looming jääb balansseerima kunsti ja arhitektuuri piirimaile.

Stuudio A+URL looming kuni 23. september 2007

Arhitektuuri + Linnaurimuse Laboratoorium (A+URL) on Kuningliku Tehnikaülikooli arhitektuurikoolist alguse saanud ettevõtte, mis tänaseks on kujunenud iseseisvaks bürooks ja rahvusvaheliseks võrgustikuks. Näitus kajastab Stuudio A+URL loomingulisi töid, mis mõtestavad globaliseerumisprotsesse ning näitavad nende mõjusid arhitektuurile ja linnale.

<http://www.arkitekturmuseet.se>

SOOME ARHITEKTUURIMUUSEUM

(Helsingi, Kasarmikatu 24)

Linnakodu

Helsingi regiooni uus elamuarhitektuur

kuni 2. september 2007

Näitusel esitletakse Helsingi uut elamuarhitektuuri.

Puidutöö kuni 2. september 2007

Näitusel on väljas aastail 1994-2007 Helsingi Tehnikaülikooli arhitektuuriteaduskonna Puustuudios valminud 18 projekti.

Musta mere regiooni talupojaarhitektuur 12.09.2007-11.11.2007

Türgi kirdeosa mägedes Musta mere idapoolses osas asuvad laiali hajutatult majad ning majade grupid, millest paljud on ehitatud 20. sajandi vahetusel ning millega ehitamisel on järgitud kohalike ehitustraditsioone. Need imekenad majad on valmistatud kivist ja puidust ning on dekoreeritud lõpuni viimistletud or-

namentidega, sobitudes ideaalilähedalt ümbritseva maastikuga. Samas paiknevad ka pilkupüüdvad vanad puidust ehitatud mošeed ja antiiksed kirikud. Paljud neist ehitistest on unarusse jäetud ja valitseb oht, et nad kaovad. Näitus toob vaatajani selle kauge ja huvitava piirkonna arhitektuuri.

<http://www.mfa.fi>.

Soome, Jyväskylä

31.08.2007-1.09.2007

It's a Beautiful Day - 5. rahvusvaheline Alvar Aalto nimeline disainiseminar 2007

Seminari programm on ära toodud www.alvaraalto.fi

Soome

7.09.2007-9.09.2007

Euroopa ehituspärandipäevad

Näidatakse seda, mis jääb üldjuhul laiemale avalikkusele suletud, kuid päevade puhul avatud uste taha. Nii näiteks võib pilgu heita valitsushoonetesse, sak-raalehitistesse jm.

Täpsem info www.rakennusperinto.fi

Soome

14.09.2007-23.09.2007

Helsingi Disaini Nädal

Täpsem info

www.helsinkidesignweek.com

ARHITEKTUURNÄITUSTE KESKUSEID EUROOPAS:

Hollandi Arhitektuuriinstituut

(Netherlands Architecture Institute)

Museumpark 25, Rotterdam.

Info: <http://www.nai.nl>

Viini Arhitektuurikeskus (Architektur

Zentrum Wien) Museumplatz 1.

Info: <http://www.azw.at>

Soome Arhitektuurimuseum

Kasarmikatu 24, Helsingi.

Info: <http://www.mfa.fi>

Rootsi Arhitektuurimuseum

Fredsgatan 12 ja Skeppsholmen Church, Stockholm.

Info: <http://www.arkitekturmuseet.se>

TOIMUB

■ EAL ja ESL suvepäevad 2007

Aeg: 3.-4. august

Koht: Viinistu Kunstimuseum

<http://www.viinistu.ee/site/>

Selleaastased suvepäevad on koostöös Eesti Sisearhitektide Liiduga ja saavad teoks 3-4. augustil Viinistu Kunstimuseumis. Suvepäevade raames toimuv seminar keskendub sel aastal ÖKO teemale nii arhitektuuris kui keskkonnas laiemalt. Märksõnadeks energiasääst,ervis, loodushoid, taastuvenergia. PS! Majutuskohad hotellitubades on

juba kõik reserveeritud!

Suvepäevadel osaleda soovijatele on võimalused ööbida telkides või hotelli siseruumides (mitmed väiksemad ja suuremad seminariruumid) oma madratsi ja magamiskotiga. Pesemisvõimalused on saunades.

Öö on lühike ja tegevust peaaegu hommikuni :) Ootame aktiivset osavõttu!

Ööbimisega telkides või majasisesest seminariruumides (magamiskott ja madrats endal kaasa võtta):

EAL/ESL liikmed	200.-
Liikme kaaslane	175.-
Lapsed	75.-
Üliõpilased	175.-
Seeniorkliikmed	100.-
Mitteliikmed	350.-
Lapsed alla 12a	tasuta

Esinejad:

3. augustil

• **Tõnu Mauring** (Tartu Ülikool) - Kui "roheline" saab üks hoone olla ja kuidas seda väljendada? - mis on madal energiatarve? Trendid ja näited Euroopast. Kuidas saada madala energiatarbega hoone? Materjalide roll

• **Rainer Nõlvak** (Curonia)- annab ettekande ökolinnast

• **Gerrit Schilder jr** (president BNI/ board member ECIA) - üks Delfti (Holland) tehnikaülikooli raamatukogu autoritest. www.mecanoo.com; <http://www.zoomarchitects.nl/>

4. augustil

• **Roland Gruber** (Austria) - annab loengu nii Wonderlandist kui ka oma töödest energiasäästliku arhitektuuri vallas

• **Gordana Brandner-Gruber** (Austria) - annab loengu arhitektuurialase konsultatsiooni teemadel. Gordana esindab arhitektuurikonsultantide võrgustikku. Arhitektuurialastest konsultantidest on Austrias kujunemas uut tüüpi spetsialiseerumisnišš arhitektidele.

Viinistu Kunstimuseumi territooriumil toimuvad ka MTÜ R.A.A.A.M. vabaõhuetendused. 3. augustil toimub etendus "Eesti asi".

"Eesti asi" on lugu Krimuna küla rahvast, kes on otsustanud Tartusse esimesele laulupeole minna. Hoolimata nende teel olevatest raskustest: krimunalased ei oska lugeda, laulmisest rääkimata, neil on kombeks varastada ja valetada, mis tähendab, et Krimuna mõisniku arvates pole "matsidel" laulupeole asja. Niikui nii nad laulma ei õpi ja eurooplasteks ei saa. Aga võta näpust! Noore õpetaja Livio abiga suudavad krimunalased siiski laulud selgeks saada ja Tartusse jõuda. Sellest "Eesti asi" räägibki - eesti rahva ärkamisest. See on lauludega isamaaline põnevuslugu meie esimestest sammudest eurooplasteks saamisel.

Etenduse koduleht:

http://www.raaam.ee/index.php?lang=est&main_id=2&id=17&HPSESSID=4b50011806c5a1fd

b945a5e797d11c11
Pilet etendusele 210.-

Registreerimine suvepäevadele: 21. juuni-23. juuli aadressil liivi@arhliit.ee või telefonil 6117433
Registreerimisel palume teatada transpordisoovist.
Registreerimisel palume teada anda ka soovist külastada etendust ja tasuta pileti eest koos osalustasuga EAL arvele NB!

Osalustasud palume kanda üle Eesti Arhitektide Liidu arveldusarvele 10022011720004 (selgitusse kelle eest) või tuua EAL kontorisse.

■ EAL maakonnapäevad 7.-8. september 2007

Seekordsed maakonnapäevad toimuvad Võru- ja Valgamaal. Täpsema info edastame augustis.

■ Volitatud arhitekt V kutse omistamisest

Järjekordne Volitatud arhitekt V kutse kvalifikatsiooni omistamiseks nõutavate dokumentide esitamise tähtaeg EALi kutsekomisjonile on **05. oktoober 2007**. Dokumendid palume tuua EALi (Lai 31, Tallinn).

Volitatud arhitekt V kutsetunnistuste väljastamise tasumäärad (kinnitatud Kultuuri Kutsenõukogu poolt 23. novembril 2004) on järgmised: EALi liikmetele 4000.- kr, mitteliikmetele 5000.- kr. Kutseomistamise tasu palume kanda

EALi kutsekomisjoni arveldusarvele **a/a 221030331735**, tasuda on võimalik ka sularahas.

Kogu kutseomistamist puudutav materjal on ära toodud EALi kodulehel www.arhliit.ee rubriigi *Kutsekoda* all.

EALi kutsekomisjon

JUUBILARID

■ Juuli

02.07.2007 – Maie Penjam	70
11.07.2007 – Maie Hansmann	70

■ August

09.08.2007 – Valdur Napp	65
10.08.2007 – Andres Põime	50
25.08.2007 – Inga Raud	55

■ September

02.09.2007 – Jaan Jõgi	55
14.09.2007 – Ludmilla Raun	65
16.09.2007 – Maimu Kaarnaväli	80
17.09.2007 – Leila Pärtelpoeg	80
28.09.2007 – Lii Kari	75
28.09.2007 – Anne Kose	50
29.09.2007 – Aarne Kann	65
30.09.2007 – Karin Kull	85

■ Oktoober

01.10.2007 – Ülevi Eljand	60
11.10.2007 – Maaja Zolk	55
15.10.2007 – Ingrid Mardi	80
16.10.2007 – Harri Kuldsepp	55
16.10.2007 – Tatjana Kusko	80
30.10.2007 – Heino Kerde	80

EAL LIIKMEMAKSU VÕLGLASED

SEISUGA 29.06.2007

2002 (850.-, seeniorid 120.-)
Merzin, Ilona
Mäll, Ferdinand

2003 (1000.-, seeniorid 120.-)
Lubjak, Ivar
Meržin, Ilona
Mäll, Ferdinand

2004 (1000.-, seeniorid 120.-)
Eljand, Ülevi
Hansberg, Rein
Köll, Hans
Lubjak, Ivar
Merzin, Ilona
Mäll, Ferdinand
Oravas, Haldo (600.-)
Palm, Ülo
Põldme, Janno
Taras, Heiki
Tomingas, Rein
Udras, Mai
Ušnitškova, Larissa
Valdur, Ilmar

2005 (1000.-, seeniorid 120.-)
Alver, Andres
Eljand, Ülevi
Elmik, Urmas
Grossschmidt, Hanno
Hansberg, Rein
Kasemets, Siiri
Kisand, Kalju
Köll, Hans
Künnapu, Vilen
Laanjärv, Sverre
Lember, Andres
Liigand, Ene (300.-)
Lubjak, Ivar
Lume, Mai
Meržin, Ilona

Mäll, Ferdinand
Mändmaa, Raivo
Nigul, Tiina
Niitla, Indrek
Oravas, Haldo
Palm, Ülo
Pikk, Aet
Põldmäe, Janno
Rajur, Katre
Rank, Toomas
Raud, Irina
Rommel, Aini-Merike
Smirnov, Kristi
Sova, Vahur
Taras, Heiki
Tomberg, Katrin
Tomingas, Rein
Truu, Meeli
Udras, Mai
Ušnitškova, Larissa
Vaino, Helle
Valdur, Ilmar
Valter, Armin (250.-)

2006 (1000.-, seeniorid 120.-)
Alver, Andres
Arulaid, Kersti
Eljand, Ülevi
Elmik, Urmas
Etverk, Katrin
Grossschmidt, Hanno
Hansberg, Rein
Hütt, Mari-Ann
Jagomägi, Riho
Jaska, Tiina
Kaarep, Anne
Kaasik, Vello
Kadarik, Andres
Kaljapulk, Priit
Kaljundi, Tiit
Kasemets, Siiri

Kersalu, Urut
Kesler, Hindrek
Kirsima, Andri
Kisand, Kalju
Komissarov, Koit
Komissarov, Tiina
Koot, Margus
Koot, Siiri
Kose, Anne
Kulbach, Anne
Kuldsepp, Harri
Kull, Raul
Köll, Hans
Künnapu, Vilen
Laanjärv, Sverre
Lapin, Leonhard
Lass, Jüri
Lember, Andres
Lepik, Kalev
Liigand, Ene
Lubjak, Ivar
Lukk, Toomas
Lume, Mai
Lunge, Andres
Meržin, Ilona
Mäll, Ferdinand
Mändmaa, Raivo (1000.-)
Nigul, Tiina
Niisuke, Maja
Niitla, Indrek
Nummert, Maarja
Ojari, Andres
Ollik, Jaan
Olop, Signe
Oravas, Haldo
Ottas, Georg
Palm, Ülo
Pikk, Aet
Preem, Martti
Põldmäe, Janno
Rajur, Katre

Rank, Toomas
 Rannula, Kalle
 Rein, Toomas
 Remmel, Aini-Merike
 Saar, Ülar
 Schults, Aivo
 Smirnov, Kristi
 Smuškin, Roman
 Soosaar, Kiira
 Sooväli, Tormi
 Sova, Vahur

Sõelsepp, Inga
 Shein, Mai
 Tamm, Ralf
 Taras, Heiki
 Tomberg, Katrin
 Tomingas, Rein
 Trummal, Tiit
 Truu, Meeli
 Tsentropov, Vadim
 Tuulik, Tiina
 Tääker, Maret

Udras, Mai
 Uibo, Katrin
 Urbel, Emil
 Urgard, Helle-Ann
 Ušnitškova, Larissa
 Vaino, Helle
 Valdur, Ilmar
 Valter, Armin
 Varrak, Peeter
 Viires, Sven
 Volkov, Ike

TÄHELEPANU!

EALi liikmemaksu (1000.- krooni aastas; seniioridel kuni 70. eluaastani 120.- krooni) saab tasuda pangaülekandega EALi arveldusarvele 100 220 117 20004, kood 401 SEB Ühispangas. Maksekorraldusel näidata kindlasti ära maksja nimi. Liikmemaksu on võimalik tasuda ka sularahas Eesti Arhitektide Liidus, Lai 31.

TEATED SEENIORIDELE

■ Seniioride seksioon korraldab suvel kaks sõitu:

- 1) 16. juulil ekskursioon 40 arhitektile Hämeenlinna elamumessile.
- 2) Septembris toimuvad maakonnapäevad Valga- ja Võrumaale.

■ Pärast suvevaheaega on esimene seniioride kokkutulek 2. oktoobril, järgmised 6. novembril ja 4. detsembril 2007 kell 14.00 Pagaripoiste kohvikus aadressil Vana-Lõuna 37 (kunagine Lutheri vabariigi tööliste klubi).

EESTI ARHITEKTIDE LIIDU loovisikute stipendiumide ja muude hüvitiste taotlemise ja maksmise kord

1. Käesolev Eesti Arhitektide Liidu loovisikute stipendiumide ja muude hüvitiste taotlemise ja maksmise kord (edaspidi Kord) on kehtestatud vastavalt Loovisikute ja Loomeliitude seaduse §-le 6 lg 2.
2. Käesolev kord reguleerib Eesti Arhitektide Liidu loovisikule makstavate stipendiumide ja muude hüvitiste taotlemise ja maksmise aluseid ning korda.
3. Eesti Arhitektide Liit võib maksta oma liikmetele loovisiku loometegevuseks ning sellega seotud täiendusõppeks Kultuuriministeriumi poolt riigi eelarvest eraldatud vahenditest stipendiumi.
4. Eesti Arhitektide Liidu liikmetel, kes on oma loometegevuse registreerinud Eesti Arhitektide Liidu kodulehel asuvas liikmete registris, on õigus taotleda loov-

isiku loometegevuseks ning sellega seotud täiendusõppeks stipendiumi (edaspidi nimetatud Stipendium) ning Stipendiumiga seotud lähetuse sõidu- ja majutuskulude hüvitisi ning päevarahasid (edaspidi Hüvitised).

5. Stipendiumi ja Hüvitiste taotlused vaatab Eesti Arhitektide Liidu eestseisus läbi ja teavitab nende esitajaid tehtud otsusest ühe kuu jooksul peale punktis 11 märgitud tähtaegu.

6. Stipendiumi ning Hüvitisi võib taotleda Eesti Arhitektide Liidu liige järgmistel eesmärkidel:

- 6.1. õppereis ning sellega seotud lähetuse sõidu- ja majutuskulud ning päevarahad (sh osalemine erialastel konverentsidel, seminaridel);
- 6.2. loominguga seotud täiendõpe (taseõppeks stipendiume ei väljastata);
- 6.3. loometegevus, milleks muidu tasu ei ole ette nähtud või see on tehtava töö kohta proportsionaalselt liiga väike;
7. Stipendiumi ning Hüvitisi ei ole õigust taotleda loovisikul, kes saab stipendiumi või hüvitisi teisest loomeliidust.
8. Lähetusega seotud sõidu- ja majutuskulud hüvitatakse juhul, kui selline lähetus on eelnevalt kooskõlastatud või heakskiidetud Eesti Arhitektide Liidu eestseisuse poolt. Lähetatu on kohustatud esitama sisulise aruande lähetuse kohta ning esitama taotluse lisana vastavad kuludokumendid.
9. Stipendiumi ja Hüvitiste taotletav suurus ühe loovisiku kohta ei või olla suures, kui 50 000 (kolmkümmend tuhat) krooni aastas.

10. Loovisiku taotletava Stipendiumi/Hüvitiste omafinantseeringu osa peab olema vähemalt 10 % taotletavast Stipendiumist/ Hüvitistest.

11. Stipendiumi ja Hüvitiste taotluste esitamise tähtajad on 01. juuni ja 01. oktoober.

12. Stipendiumi/Hüvitiste saamiseks esitab loovisik kirjalikult Eesti Arhitektide Liidule kehtestatud vormis taotluse. Taotluse vorm on kättesaadav EAL kodulehel www.arhliit.ee „dokumendid“.

13. Tähtajaks esitatuks loetakse taotlus, mis on toimetatud Eesti Arhitektide Liitu hiljemalt punktis 11 märgitud tähtaja tööpäeva kella 17.00-ks.

14. Taotluse esitaja kohustub Eesti Arhitektide Liidu eestseisuse vastaval nõudmisel esitama eestseisusele taotlusega seotud täiendavaid dokumente ja andmeid.

15. Eesti Arhitektide Liidu eestseisus rahuldab taotluse kas täielikult või osaliselt või jätab taotluse rahuldamata oma äranägemisel, arvestades Kultuuriministeeriumi poolt riigieelarvest Eesti Arhitektide Liidule eraldatud vahendeid, väljamakstud vabakutseliste loovisikute loometoetusi, taotleja isikut ning tema senist loometegevust.

16. Eesti Arhitektide Liidu eestseisusel on õigus jätta taotlus rahuldamata, kui ei ole täidetud Stipendiumi/Hüvitiste saamiseks vajalikke tingimusi, loovisik keeldub täiendavate andmete või dokumentide esitamisest või esinevad muud taotluse rahuldamatajätmise alused.

17. Taotleja vastutab taotluses esita-

tud andmete õigsuse, taotluse korrektsuse selle tähtaegse esitamise ning Stipendiumi/Hüvitiste sihtotstarbelise kasutamise eest. Valeandmete esitamise või Stipendiumi/Hüvitiste mittesihtotstarbelise kasutamise korral kaotab loovisik õiguse Eesti Arhitektide Liidult Stipendiumi või Hüvitiste taotlemiseks ning määratud või makstud Stipendium ja Hüvitised kuuluvad tühistamisele ning Eesti Arhitektide Liidule tagastamisele.

18. Eesti Arhitektide Liidu eestseisuse poolt määratud Stipendium/Hüvitised makstakse taotleja taotluses märgitud arvelduskontole hiljemalt 10 tööpäeva jooksul peale vastava otsuse tegemist.

19. Loovisikutele väljamakstud Stipendiumid ja muud Hüvitised kajastatakse vastavas registris analoogiliselt loometoetustega.

20. Loovisik kohustub peale Stipendiumi väljamaksmist kalendriaasta lõpuks esitama Eesti Arhitektide Liidule kirjaliku aruande Stipendiumi kasutamise kohta.

21. Käesolev Kord on kehtestatud Eesti Arhitektide Liidu eestseisuse 22. märtsi 2007.a. otsusega.

PS! Stipendiumi/Hüvitiste saamiseks taotluste esitamise vorm on kättesaadav EAL kodulehel www.arhliit.ee „dokumendid“.

Taotluste esitamise tähtaeg on 1. oktoober 2007 kl 17.00.